

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

E. x. B. S. o. u.
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1933:1
JUSTITIEDEPARTEMENTET

LAGBEREDNINGENS FÖRSLAG ANGÅENDE VISSA
INTERNATIONELLA RÄTTSFÖRHÅLLANDEN

IV.

F Ö R S L A G

TILL

K O N V E N T I O N

MELLAN

SVERIGE, DANMARK, FINLAND, ISLAND OCH
NORGE ANGÅENDE KONKURS,

M. M.

S T O C K H O L M

1 9 3 3

Statens offentliga utredningar 1933

Kronologisk förteckning

1. Lagberedningens förslag angående vissa internationella rättsförhållanden. 4. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs m. m. Norstedt, 88 s. Ju.
-

Ann. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = eklektiskdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt rullningen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1933: 1.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

LAGBEREDNINGENS FÖRSLAG ANGÅENDE VISSA
INTERNATIONELLA RÄTTSFÖRHÅLLANDEN

IV.

FÖRSLAG

TILL

K O N V E N T I O N

MELLAN

SVERIGE, DANMARK, FINLAND, ISLAND OCH
NORGE ANGÅENDE KONKURS,

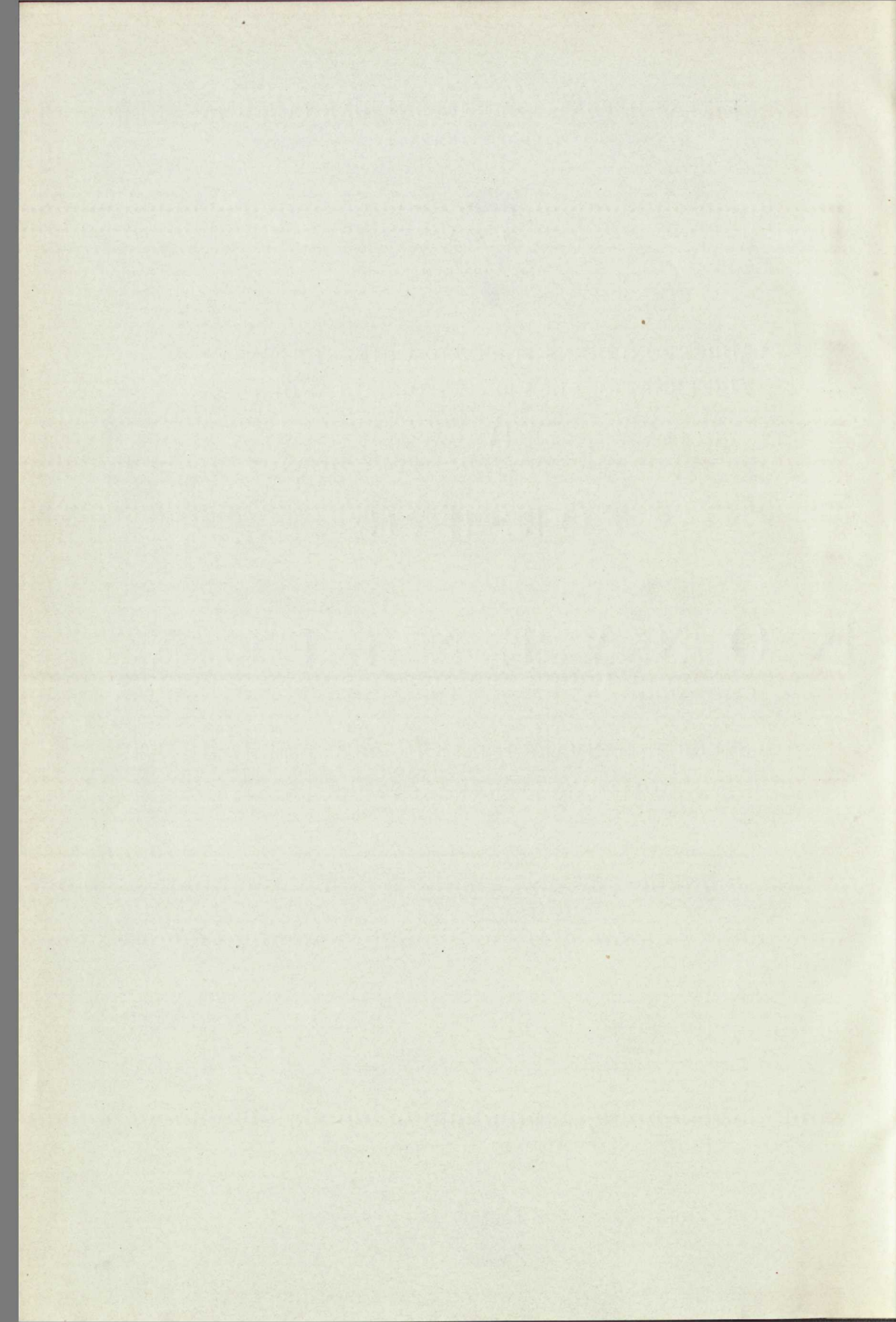
M. M.

STOCKHOLM 1933

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

321467

Till KONUNGEN.

Den 11 april 1930 har Kungl. Maj:t beslutit att hos den danska, finska, isländska och norska regeringen göra framställning om inledande av förhandlingar genom delegerade, för utrönande i vilken omfattning överenskommelse

lämpligen kunde träffas mellan de nordiska länderna angående de internationellt-privaträttsliga reglerna om behandling av dödsbon och om konkurs, ävensom för upprättande av förslag till dylika överenskommelser.

Med anledning av denna framställning hava förhandlingar i omförmälda ämnen ägt rum i Oslo den 26 januari—7 februari 1931, i Stockholm den 31 augusti—12 september 1931, i Köpenhamn den 8—27 februari 1932 samt på nytt i Oslo den 17 oktober—8 november sistnämnda år.

På grund av Kungl. Maj:ts förordnande hava från svensk sida undertecknade deltagit i de under januari och februari 1931 förda förhandlingarna. Sedermera har Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 30 april 1931 förordnat, att förhandlingarna i fortsättningen skulle från svensk sida föras av lagberedningens ordförande och den ledamot i beredningen, som därtill erhållit Kungl. Maj:ts förordnande, varjämte undertecknad Ekeberg — vilken samtidigt entledigades från ordförandebefattningen i lagberedningen och därutinnan efterträddes av undertecknad Marks von Würtemberg — borde, där så påkallades, deltaga i förhandlingarna; och hava på grund därav undertecknade samtliga deltagit jämväl i de senare sammanträdena. De övriga ländernas delegerade hava varit, för Danmark professorerna vid Köpenhamns universitet V. Bentzon och H. Munch-Petersen, nationalbankdirektören F. Schröder och departementschefen i justitsministeriet A. Svendsen med fuldmaectig i justitsministeriet J. Faurholt såsom sekreterare, för Finland ordföranden i finska lagberedningens första avdelning, förvaltningsrådet F. Grönvall, för Island kommitteret J. Krabbe samt för Norge höiesterettsdommer E. Alten och höifjellsdommer S. Grette.

I fråga om behandlingen av dödsbon hava de inledda förhandlingarna ännu ej fortskridit därhän, att förslag kunnat framläggas. Beträffande däremot konkurs hava de svenska delegerade med underdånig skrivelse den 24 sistlidne maj, på grundvalen av dittills förda förhandlingar, framlagt provisoriska förslag till konvention i ämnet och till åtskilliga med konventionen sammanhängande lagar. Genom beslut den 27 i nyssnämnda månad har Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande över nämnda förslag skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas; och har sådant utlåtande avgivits den 18 sistlidne juni.

I samband med de under sistlidne höst återupptagna förhandlingarna hava de provisoriska förslagen undergått jämkning i åtskilliga punkter, som varit föremål för lagrådets uttalande. Med anledning av yrkanden från främmande delegationers sida hava därjämte, utan samband med lagrådets yttranden, gjorts vissa ändringar i förslagen och tillägg till dessa; och äro härmed de delegerades förhandlingar att anses såsom avslutade.

Såsom resultat av förhandlingarna få de svenska delegerade härmed framlägga av motiv och bilagor åtföljda förslag till:

- 1) konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs;
- 2) lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge;

3) lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge;

4) lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar;

5) lag innefattande tillägg till konkurslagen; samt

6) lag innefattande tillägg till lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs.

De delegerade anse sig böra omnämna, att de avvikelser från de provisoriska förslagen, som tillkommit oberoende av lagrådets erinringar, förekomma i följande delar av förslagen: a) artiklarna 7 och 12 av konventionsförslaget; b) 8 § av förslaget till lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge samt c) 1 § tredje stycket och 9 § i förslaget till lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Förslagen till konvention och författningar jämte motiv hava sammanförts i ett betänkande under rubriken Lagberedningens förslag angående vissa internationella rättsförhållanden IV.

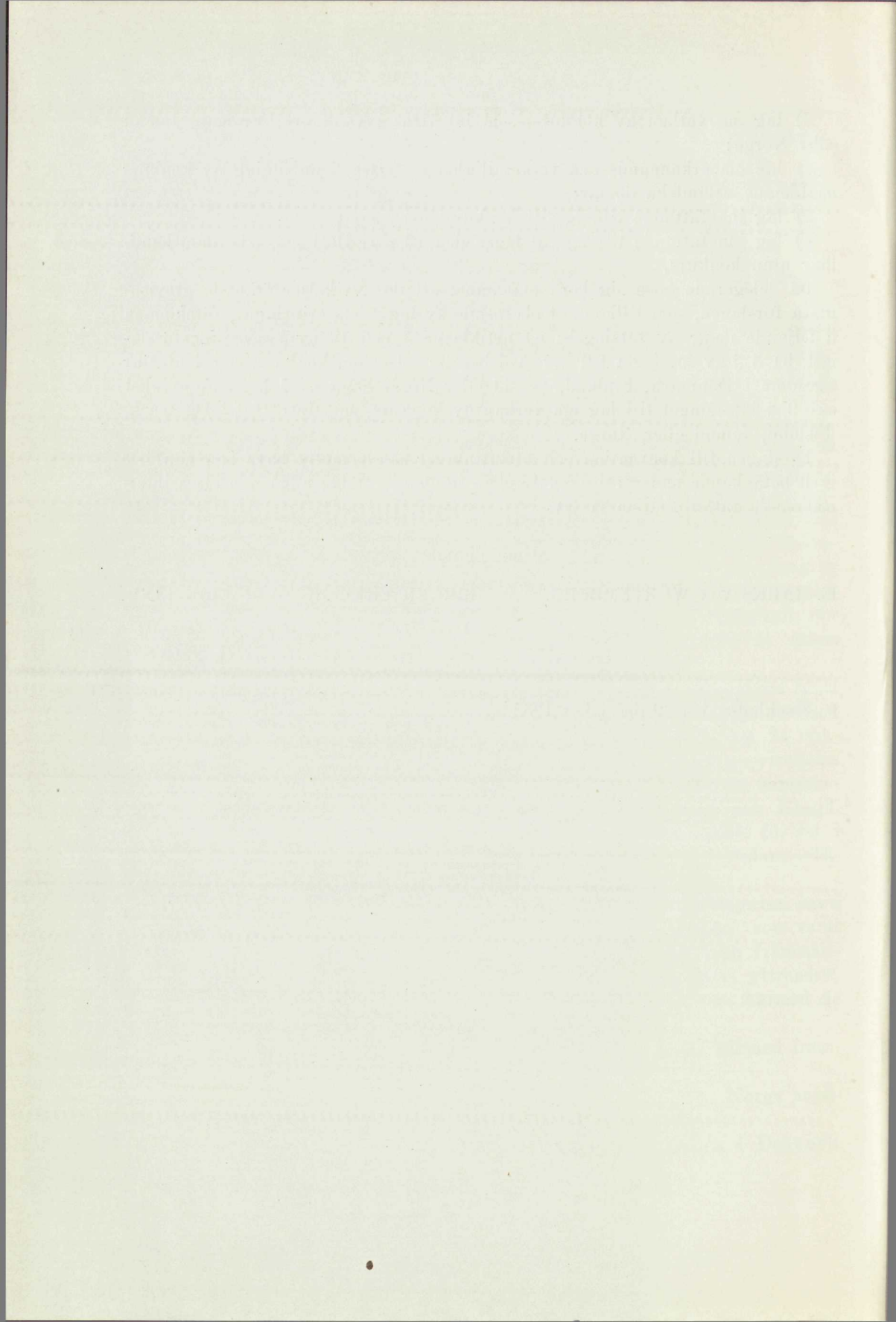
Underdånigst

E. MARKS VON WÜRTEMBERG.

BIRGER EKEBERG.

ERIK LIND.

Stockholm den 29 december 1932.

F Ö R S L A G

Svensk text.

Förslag
till
Konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs.

Artikel 1.

Varder någon försatt i konkurs i fördragsslutande stat, skall konkursen omfatta jämväl gäldenärens egendom i annan fördragsslutande stat.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse de i förstnämnda stat givna lagbestämmelser om konkursens inverkan på gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärens rättigheter och skyldigheter under konkurs, om boets förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning samt om ackord och avslutande av konkurs.

Egendom, som enligt lagen i den stat, där den finnes, överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer, skall ej ingå i konkursboet.

Artikel 2.

Inträffar i fördragsslutande stat konkurs, som omfattar egendom i annan sådan stat, bör konkursförvaltningen utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i sistnämnda stat.

Dansk text.

Norsk text.

Utkast

til

Konvention mellem Danmark,
Finland, Island, Norge og
Sverige om Konkurs.

Artikel 1.

Konkurs, der er erklæret i en af de
kontraherende Stater, skal ogsaa om-
fatte Skyldnerens Formue i de andre
Stater.

Med Hensyn til saadan Formue skal,
forsaa vidt ikke andet i de følgende Ar-
tikler er bestemt, anvendes de i først-
nævnte Stat gældende Lovbestemmelser
om de Indskrænkninger, Konkursen
medfører i Skyldnerens Adgang til at
raade over sin Formue, om hvad der
hører til Boets Masse eller gennem Af-
kræftelse kan inddrages i Massen, om
Skyldnerens Rettigheder og Pligter un-
der Konkursen, om Bestyrelsen og Be-
handlingen af Boet, om Fordringshave-
res og andre Rettighedshaveres Ret til
Fyldestgørelse i Konkursen, om Ud-
lodninger, om Akkord og anden Afslutning
af Konkursen.

Ejendele, som efter Lovgivningen i
den Stat, hvor de findes, overhovedet
ikke kan tjene til Fyldestgørelse af For-
dringshavere, kan ikke inddrages i Boet.

Artikel 2.

Er der i en af Staterne erklæret Kon-
kurs, som omfatter Formue i nogen af
de andre Stater, bør Konkursbestyrel-

Udkast

til

konvensjon mellem Norge,
Danmark, Finnland, Island
og Sverige om konkurs.

Artikkel 1.

Konkurs som er åpnet i en av de kon-
traherende stater, skal ogsaa omfatte
skyldnerens formue i de andre stater.

Med hensyn til sådan formue anven-
des, hvis ikke annet er bestemt i de
følgende artikler, de i førstnevnte stat
gjeldende lovbestemmelser om de inn-
skrenkninger konkursen medfører i
skyldnerens adgang til å råde over sin
formue, om hvad der hører til boets
masse eller gjennom omstøtelse kan inn-
dras i massen, om skyldnerens rettig-
heter og plikter under konkursen, om
bestyrelsen og behandlingen av boet,
om fordringshaveres og andre rettighets-
haveres dekningsrett i konkursen, om
utlodninger, om akkord og om avslut-
ning av konkursen.

Formuegjensstander som efter loven i
den stat hvor de finnes, overhodet ikke
kan tjene til fyldestgørelse av fordrings-
havere, kan ikke inndras i boet.

Artikkel 2.

Er der i en av statene åpnet en kon-
kurs som omfatter formue i nogen av de
andre stater, bør konkursboets styre

Svensk text.

Konkursförvaltningen bör ock föranstalta, att i den främmande staten konkursen varder, i den mån sådant är där påbjudet, inskriven i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (*tinglyst*) eller i fartygsregister eller annat offentligt register.

Särskilt meddelande om konkursen bör så snart ske kan avlätas till alla kända borgenärer i de övriga fördragsslutande staterna med undantag av dem, vilkas fordringar skola utgå oberoende av bevakning. Borgenär i annan fördragsslutande stat varde ock underrättad om jäv, som göres mot hans fordran.

Artikel 3.

Domstol i fördragsslutande stat har att, på framställning av konkursförvaltning i annan sådan stat, ombesörja upptecknande av egendom, som finnes inom landet, eller vidtagande av åtgärd för egendomens bevarande, intill dess den kan omhändertagas av konkursförvaltningen, eller för försäljning av egendom, som ej lämpligen kan bevaras.

I övrigt äger konkursförvaltning i fördragsslutande stat att, i avseende å egendom som finnes i annan sådan stat, påkalla myndighets handräckning i de fall då sådan handräckning skall lämnas konkursbo inom den staten.

Framställning, som nu är sagd, må göras omedelbart hos myndigheten. Skulle i något fall så erfordras, äge myndigheten äska förskjutande av kostnad för åtgärden.

Handling, som är avfattad på finska eller isländska språket, skall vara åtföljd av styrkt översättning till danska, norska eller svenska språket.

Artikel 4.

Fråga, huruvida inskrivning i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (*tinglysning*) utgör förutsättning för att gäldenärens före konkursen träffade för-

Dansk text.

ssen uden Ophold kundgøre Konkursbeslutningen gennem Indrykkelse i den offentlige Kundgørelsestidende i denne Stat og bør overensstemmende med der gjældende Lov ogsaa sørge for Tinglysning og Indførelse i Grundbog, Skibsregister eller andet offentligt Register.

Særskilt Meddelelse om Konkursen bør snarest mulig sendes til alle kendte Fordringshavere i de andre Stater, medmindre Fordringen tages i Betragtning uden Anmeldelse. Fordringshavere i de andre Stater skal ligeledes underrettes om Indsigelser, som rejses mod deres Fordringer.

Artikel 3.

Retterne i de kontraherende Stater skal efter Begæring af Konkursbestyrelsen i en af de andre Stater sørge for Registrering af Ejendele, som findes i vedkommende Stat, for midlertidig Bevarelse af Ejendelene og for Salg af Ejendele, som ikke hensigtsmæssig lader sig opbevare.

Forøvrigt kan en Konkursbestyrelse med Hensyn til Ejendele, som findes i en anden Stat end den, hvor Konkursen er erklæret, begære Bistand af Myndighederne i samme Udstrækning som en indenlandsk Konkursbestyrelse.

Begæringen kan rettes umiddelbart til vedkommende Myndighed. Omkostningerne kan, om fornødent, forlanges udrede forskudsvis.

Skriftstykker, som er affattet paa Finsk eller Islandsk, skal være ledsaget af bekræftet Oversættelse til Dansk, Norsk eller Svensk.

Artikel 4.

Spørgsmaal om, hvorvidt Tinglysning eller Indførelse i Grundbog er en Beting-

Norsk text.

uten ophold kunngjøre konkursbeslutningen gjennom innrykning i den offentlige kunngjørelsestidende i denne stat. Overensstemmende med der gjældende lov bør styret ogsaa sørge for tinglysning eller innførsel i grunnbok, skibsregister eller annet offentlig register.

Særskilt underretning om konkursen bør, så snart skje kan, sendes til alle kjente fordringshavere i de andre stater forsåvidt fordringene ikke tas i betraktning uten anmeldelse. Fordringshavere i de andre stater skal likeledes underrettes om innsigelser som reises mot deres fordringer.

Artikkel 3.

Domstolene i de kontraherende stater skal efter begjæring av styret for et konkursbo i en av de andre stater sørge for registrering av formuegjenstander som finnes i landet, for midlertidig bevarelse av gjenstandene og for salg av gjenstander som ikke hensiktsmessig lar sig opbevare.

Forøvrigt kan et konkursbos styre med hensyn til gjenstander som finnes i en annen stat enn den hvor konkursen er åpnet, kreve bistand av myndighetene i de samme tilfelle som styret for et innenlandsk konkursbo.

Begjæringen kan rettes umiddelbart til vedkommende myndighet. Omkostningene kan, om fornødent, kreves betalt forskuddsvis.

Skriftstykker som er avfattet paa finsk eller islandsk, skal være ledsaget av bekræftet oversættelse til dansk, norsk eller svensk.

Artikkel 4.

Spørsmål om tinglysning eller innførsel i grunnbok er nødvendig for at

Svensk text.

fogande över fast egendom och vad därtill hörer skall gälla emot konkursboet, så ock återvinningskrav, som angår sådan egendom, skall prövas enligt lagen i den stat, där fastigheten är belägen. Detsamma gäller fråga, huruvida konkursens inskrivning i fastighetsbok eller domstolsprotokoll är av betydelse till förhindrande av att förfogande, som gäldenären under konkursen vidtager beträffande sådan egendom, erhåller laga verkan emot konkursboet. Yppas motsvarande frågor beträffande registrerat fartyg eller luftfartyg eller lott i sådant fartyg, varde lagen i fartygets hemland tillämpad.

Där enligt lagen i fördragsslutande stat införande i domstolsprotokoll (*tingslysning*) eller annat inskrivningsförfarande eller kungörande utgör förutsättning för att överlåtelse av lös egendom, varå bestämmelserna i första stycket ej äga tillämpning, eller stiftande av underpant i sådan egendom skall gälla mot konkursbo, skall i fråga om ogiltighet eller återgång av rättshandling, som nu är nämnd, tillämpas lagen i den staten, såframt den egendom rättshandlingen avser där fanns, när konkursen inträffade.

Huru konkurs verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning (*utlegg eller utpantning*), skall bedömas enligt lagen i den stat, där utmätningen ägt rum.

Artikel 5.

I fråga om rätt att uttaga fordran ur egendom, som är pantsatt eller må kvarhållas för fordran, skall tillämpas lagen i den stat, där egendomen fanns, då konkursen inträffade.

Beträffande konkursens inverkan å fortgången av utmätningförfarande gälla lagen i den stat, där utmätningen ägt rum.

Dansk text.

Norsk text.

else for, at Retshandler, som Skyldneren før Konkursen har indgaaet om fast Ejendom med Tilbehør, skal have Gyldighed overfor Konkursboet, og Spørgsmaal om Afkræftelse af saadanne Retshandler afgøres efter Loven i den Stat, hvor Ejendommen er beliggende. Det samme gælder Spørgsmaal om, hvorvidt Tinglysning af Konkursen er nødvendig for at hindre, at Retshandler, som Skyldneren under Konkursen foretager vedrørende saadan Ejendom, skal faa Virkning for Boet. De tilsvarende Spørgsmaal vedrørende registreret Skib eller Luftfartøj eller Part i saadanne afgøres efter Loven i Skibets eller Luftfartøjets Hjemland.

Er efter Loven i en af Staterne Tinglysning, Registrering eller anden Kundgørelse Betingelse for, at Overdragelse eller Underpantsetning af andet Løsøre end det i første Stykke omhandlede skal have Gyldighed overfor Konkursboet, skal Loven i denne Stat anvendes paa Spørgsmaal om en saadan Retshandels Ugyldighed eller Afkræftelse, saafremt Genstanden findes der ved Konkursens Indtræden.

Spørgsmaal om Konkursens Indvirkning paa en Ret, som er erhvervet ved Udlæg eller Udpantning, afgøres efter Loven i den Stat, hvor Forretningen er foretaget.

Artikel 5.

Spørgsmaal om Panthaveres Ret til under Konkursen at søge Fyldestgørelse i Pantet afgøres efter Loven i den Stat, hvor Pantet findes ved Konkursens Indtræden. Denne Bestemmelse faar tilsvarende Anvendelse paa Spørgsmaal om Fyldestgørelse gennem Tilbageholdelsesret.

rettshandler som skyldneren før konkursen har foretatt vedkommende fast eiendom med tilbehør, skal ha gyldighet overfor konkursboet, og spørsmål om omstøtelse av saadanne rettshandler avgjøres efter loven i den stat hvor eiendommen ligger. Det samme gjelder spørsmål om tinglysning av konkursen er nødvendig for å hindre at rettshandler som skyldneren under konkursen foretar med hensyn til sådan eiendom, skal få virkning for boet. De tilsvarende spørsmål vedkommende registrert skib eller luftfartøj eller part i saadanne avgjøres efter loven i skibets eller luftfartøiets hjemland.

Er efter loven i en av statene tinglysning, registrering eller annen kunngjøring nødvendig for at overdragelse eller underpantsetning av annet løsøre enn nevnt i første ledd skal ha gyldighet overfor konkursboet, skal loven i denne stat anvendes på spørsmål om en sådan rettshandels ugyldighet eller omstøtelighet såfremt gjenstanden finnes der ved konkursens åpning.

Spørsmål om konkursens virkning på den rett som er erhvervet ved utlegg eller utpantning, avgjøres efter loven i den stat hvor forretningen er holdt.

Artikkel 5.

Spørsmål om panthaveres rett til under konkursen å søke dekning av pantet avgjøres efter loven i den stat hvor pantet finnes ved konkursens åpning. Denne bestemmelse får tilsvarende anvendelse på spørsmål om dekning gjennom tilbakeholdsrett.

Artikel 6.

Vid försäljning av egendom, som tillhör konkursboet, skall förfaras i enlighet med lagen i den stat, där egendomen finnes.

Artikel 7.

Fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns i annan fördragsslutande stat, så ock fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i sådan egendom varde prövad enligt lagen i den stat, där egendomen fanns; och gälle i den egendomen sådan förmånsrätt framför allmän förmånsrätt.

Fråga, huruvida förmånsrätt äger rum för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i annan fördragsslutande stat än den där konkursen är anhängig, skall avgöras enligt lagen i den stat, där avgiften pålagts, och fråga om förmånsrätt för hyra för fastighet i främmande fördragsslutande stat enligt lagen i den staten. Förmånsrätten omfattar allenast egendom i den stat, där avgiften pålagts eller fastigheten är belägen. Är förmånsrätten särskild, bestämes dess plats i förmånsrättsordningen efter vad i första stycket sägs; är den allmän, gäller den före annan allmän förmånsrätt. Om företrädet mellan allmän förmånsrätt för skatt och särskild förmånsrätt gälle, utan hinder av vad i första stycket sägs, lagen i den stat, där skatten pålagts. Utöver vad nu är sagt beröres ej av denna konvention frågan om rätt att i konkurs göra gällande fordran för allmän avgift, som pålagts i annan fördragsslutande stat än den, där konkursen inträffade.

Dansk text.

Konkursens Indvirkning paa Adgangen til at fortsætte Tvangsfuldbyrdelse i Henhold til Udlæg eller Udpanning bestemmes ved Loven i den Stat, hvor Forretningen er foretaget.

Artikel 6.

Fremgangsmaaden ved Salg af Ejendele, der hører til Konkursboet, bestemmes ved Loven i den Stat, hvor Ejendene findes.

Artikel 7.

Spørgsmaal om, hvorvidt en Fordring har Fortrinsret til Dækning af bestemte Genstande, der ved Konkursens Indtræden findes i en anden af Staterne, og Spørgsmaal om Rækkefølgen mellem særlige Fortrinsrettigheder, Panterettigheder og andre Sikkerhedsrettigheder i saadanne Genstande afgøres efter Loven i den Stat, hvor Genstandene findes ved Konkursens Indtræden. De her nævnte særlige Rettigheder gaar forud for almindelige Fortrinsrettigheder.

Spørgsmaal, om Fortrinsret tilkommer Skatter og andre offentlige Afgifter, som er pålagt i en anden af Staterne end den, hvor Konkursen er erklæret, afgøres efter Loven i den Stat, hvor de er pålagt. Spørgsmaal, om Fortrinsret tilkommer Husleje, skal, naar Ejendommen ligger i en anden Stat end den, hvor Konkursen er erklæret, afgøres efter Loven i den Stat, hvor Ejendommen ligger. Fortrinsretten omfatter alene Formue i den Stat, hvor Skatten eller Afgiften er pålagt eller Ejendommen ligger. Er Fortrinsretten særlig, bestemmes Rækkefølgen efter første Stykke; er den almindelig, skal den gaa forud for andre almindelige Fortrinsrettigheder. Om Rækkefølgen mellem almindelig Fortrinsret for Skat og de særlige Rettig-

Norsk text.

Konkursens virkning på adgangen til å fortsætte tvangsfullbyrdelse i henhold til utlegg eller utpanning bestemmes ved loven i den stat hvor forretningen er holdt.

Artikkel 6.

Fremgangsmåten ved salg av formuegjenstander som hører til konkursboet, bestemmes ved loven i den stat hvor gjenstandene finnes.

Artikkel 7.

Spørsmål om en fordring har fortrinnsrett til dekning av bestemte gjenstander som ved konkursens åpning finnes i en annen av statene, og spørsmål om rekkefølgen mellom særlige fortrinnsrettigheter, panterettigheter og andre sikkerhetsrettigheter i sådanne gjenstander avgjøres efter loven i den stat hvor gjenstandene finnes ved konkursens åpning. De her nevnte særlige rettigheter går foran almindelige fortrinnsrettigheter.

Spørsmål om fortrinnsrett tilkommer skatter og andre offentlige avgifter som er pålagt i en annen av statene enn den hvor konkursen er åpnet, avgjøres efter loven i den stat hvor de er pålagt. Spørsmål om fortrinnsrett tilkommer husleie, skal, når eiendommen ligger i en annen stat enn den hvor konkursen er åpnet, avgjøres efter loven i den stat hvor eiendommen ligger. Fortrinnsretten omfatter bare formue i den stat hvor skatten eller avgiften er pålagt eller eiendommen ligger. Er fortrinnsretten særlig, bestemmes rekkefølgen efter første ledd. Er den almindelig, skal den gå foran andre almindelige fortrinnsrettigheter. Om rekkefølgen mellom almindelig fortrinnsrett for skatter og de særlige rettigheter som nevnes i første ledd, gjelder, uten

Artikel 8.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna konvention innehåller om egendoms befintlighet i viss fördragsslutande stat skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig där konkursen inträffade.

Registrerat fartyg eller luftfartyg skall, utom i fall som avses i artikel 6, anses befintligt i stat, där det har hemort.

Artikel 9.

Denna konvention äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort, då konkursen inträffade.

Artikel 10.

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning i konventionen den 16 mars 1932 skola jämväl äga tillämpning å dom eller förlikning rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång på grund av konkurs, som är anhängig i fördragsslutande stat.

Lagakraftätagande beslut, varigenom domstol i en av de fördragsslutande staterna fastställt ackord i konkurs, vare gällande jämväl i de övriga.

Vad nu är sagt äge tillämpning, evad konkursen omfattar egendom i en eller flera fördragsslutande stater.

Dansk text.

heder, som omhandles i første Stykke, gælder, uanset den der indeholdte Bestemmelse, Loven i den Stat, hvor Skatten er paalagt. Iøvrigt afgør denne Konvention intet om, hvorvidt Fyldestgørelse kan kræves i Konkursboet for Skatter og Afgifter, som er paalagt i en anden af Staterne end den, hvor Konkursen er erklæret.

Artikel 8.

Forsaavidt Anvendelsen af foranstaaende Bestemmelser afhænger af, hvor en Formuegenstand befinder sig, skal en Fordring, der tilhører Konkurskyldneren, anses for at være i den Stat, hvor Konkursen er erklæret. Er Fordringen knyttet til et Gælds-brev eller andet Dokument, hvis Forevisning er nødvendig for at gøre den gældende, anses den dog for at være i den Stat, hvor Dokumentet findes.

Registreret Skib eller Luftfartøj anses for at befinde sig i den Stat, hvor det har Hjemsted, dog ikke ved Anvendelsen af Artikel 6.

Artikel 9.

Denne Konvention kommer ikke til Anvendelse paa Spørgsmaal om et Konkursbos Ret eller Pligt til at indtræde i en af Skyldneren sluttet Aftale, som ikke ved Konkursens Indtræden er helt opfyldt fra begge Sider.

Artikel 10.

Bestemmelserne om Anerkendelse og Fuldbyrkelse af Domme og Forlig i Konvention af 16. Marts 1932 skal ogsaa finde Anvendelse paa Domme og Forlig angaaende Afkræftelse og andet Bortfald af Rettigheder i Tilfælde af Konkurs, som er erklæret i en af Staterne.

En retskraftig Afgørelse, hvorved en

Norsk text.

hinder av det som der er bestemt, loven i den stat hvor skatten er pålagt. Forøvrigt avgjør denne konvensjon intet om hvorvidt dekning kan kreves i konkursboet for skatter og avgifter som er pålagt i en annen av statene enn den hvor konkursen er åpnet.

Artikkel 8.

Forsåvidt anvendelsen av foranstående bestemmelser avhenger av hvor en formuegenstand finnes, skal en fordring som tilhører konkursskyldneren, ansees for å være i den stat hvor konkursen er åpnet. Er fordringen knyttet til gjeldsbrev eller annet dokument hvis forevisning er nødvendig for å gjøre den gjeldende, ansees den dog for å være i den stat hvor dokumentet finnes.

Registrert skib eller luftfartøi ansees for å være i den stat hvor det har hjemsted, dog ikke ved anvendelsen av artikkel 6.

Artikkel 9.

Denne konvensjon kommer ikke til anvendelse på spørsmål om et konkursbos rett eller plikt til å tre inn i en av skyldneren sluttet avtale som ikke er helt opfylt fra begge sider ved konkursens åpning.

Artikkel 10.

Bestemmelsene om anerkjennelse og fullbyrdelse av dommer og forlik i konvensjonen av 16 mars 1932 skal ogsaa gjelde dommer og forlik angående omstøtelse og tilsidesettelse av rettsstiftelser på grunn av en konkurs som er åpnet i en av statene.

En rettskraftig avgjørelse hvorved en

Artikel 11.

Å dödsbos konkurs äger konventionen tillämpning allenast i händelse de fördragsslutande staterna överenskomma, huru dödsbo i övrigt skall behandlas.

Artikel 12.

Denna konvention äger tillämpning jämväl å offentlig likvidation av bank, såframt likvidationen enligt lagen i den stat, där banken har sitt säte, utesluter konkursförfarande.

Den kungörelse, som avses i artikel 2, bör innehålla tillkännagivande, att likvidationen är av den beskaffenhet att konventionen äger tillämpning.

Artikel 13.

Har vid beslut om konkurs rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist inom landet eller att bolag, förening eller stiftelse, som konkursbeslutet avser, där har sitt säte, skall detta angivas i beslutet. Där så skett, äger förevarande konvention ej tillämpning å konkursen; och må denna kunna fortgå utan hinder av att konkurs sedermera inträffar i annan fördragsslutande stat.

Artikel 14.

Under ordet »konkursförvaltning» inbegripes i denna konvention jämväl konkursdomstol och konkursdomare.

Dansk text.

Ret i en af Staterne stadfæster en Akkord under Konkurs, skal have bindende Virkning ogsaa i de andre Stater.

Disse Bestemmelser kommer til Anvendelse, uanset om Konkursen omfatter Formue i en eller flere af Staterne.

Artikel 11.

Paa Konkurs i Dødsboer kommer denne Konvention kun til Anvendelse, saafremt Behandlingen af Dødsboer iøvrigt er ordnet ved en mellem Staterne gældende Konvention.

Artikel 12.

Denne Konvention finder ogsaa Anvendelse paa offentlig Likvidation af Banker, saafremt Likvidationen efter Loven i den Stat, hvor Banken har sit Sæde, udelukker Konkursbehandling.

Den Kundgørelse, som Artikel 2 foreskriver, bør indeholde Tilkendegivelse af, at Likvidationen er af en saadan Art, at den omfattes af Konventionen.

Artikel 13.

Har Retten ved Konkursens Erklæring grundet sin Kompetence paa anden Omstændighed end den, at Skyldneren har eller ved sin Død havde Bopæl i Landet, eller at et Selskab, en Forening eller Stiftelse, som er taget under Konkursbehandling, har sit Sæde i Landet, skal dette oplyses i Konkursbeslutningen. I saa Fald finder Konventionen ikke Anvendelse paa Konkursen. Denne vil kunne fortsættes, uanset om Konkurs senere erklæres i en anden af Staterne.

Artikel 14.

Udtrykket «Konkursbestyrelse» omfatter i denne Konvention ogsaa Konkursretten (Skifteretten) og Konkursdommeren.

Norsk text.

domstol i en av statene stadfester en akkord i konkurs, skal ha bindende virkning ogsaa i de andre stater.

Disse bestemmelser kommer til anvendelse uten hensyn til om konkursen omfatter formue i en eller flere av statene.

Artikkel 11.

På konkurs i dødsboer kommer denne konvensjon bare til anvendelse såfremt behandlingen av dødsboer forøvrig er ordnet ved en mellom statene gjeldende konvensjon.

Artikkel 12.

Denne konvensjon kommer ogsaa til anvendelse på offentlig likvidasjon av banker såfremt likvidasjonen efter loven i den stat hvor banken har sitt sete, utelukker konkursbehandling.

Den kunngjøring som artikkel 2 foreskriver, bør inneholde tilkjennegivende om at likvidasjonen er av den art at den omfattes av konvensjonen.

Artikkel 13.

Har retten ved åpning av konkurs grundet sin kompetens på en annen omstendighet enn den at skyldneren er eller ved sin død var bosatt i landet, eller at et selskap, en forening eller en stiftelse som er tatt under konkursbehandling, har sitt sete i landet, skal dette opplyses i konkursbeslutningen. I så fall kommer konvensjonen ikke til anvendelse på konkursen. Denne kan fortsettes uten hinder av en senere åpnet konkurs i en annen av statene.

Artikkel 14.

Uttrykket et konkursbos styre omfatter i denne konvensjon ogsaa konkursretten (skifteretten) og konkursdommeren.

Svensk text.

Artikel 15.

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i fördragsslutande stat, må ej konkurs eller offentlig ackordsförhandling äga rum i annan sådan stat; och skall vad där är för motsvarande fall stadgat i fråga om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som där finnes.

Leder förhandlingen till fastställande av ackord, vare detta gällande jämväl i övriga fördragsslutande stater.

Vad i artikel 13 är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fall, som i förevarande artikel sägs.

Artikel 16.

Har konkurs följt på ansökan, som gjorts före konventionens ikraftträdande, eller har offentlig ackordsförhandling utan konkurs inletts före ikraftträdandet, skall konventionen ej äga tillämpning.

Artikel 17.

Konventionen skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i danska utrikesministeriets arkiv så snart ske kan.

Konventionen träder i kraft mellan de ratificerande staterna den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det tre månader förflutit från det ratifikationshandlingarna för tre av staterna deponerats. I förhållande till stat, som sedermera ratificerar, träder konventionen i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det tre månader förflutit från det ratifikationshandlingarna för den staten deponerades.

Envar av staterna äge i förhållande till envar av de övriga uppsäga konventionen till upphörande från och med den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter ett år sedan uppsägningen skedde.

Dansk text.

Norsk text.

*Artikel 15.**Artikkel 15.*

En Tvangsakkordforhandling udenfor Konkurs, som er begyndt i en af Staterne, udelukker Aabning af Konkurs og Tvangsakkordforhandling i de andre Stater og medfører der de samme Indskrænkninger i Adgangen til Tvangsfuldbyrdelse som en indenlandsk Akkordforhandling.

En offentlig akkordforhandling som er åpnet i en av statene, utelukker åpning av konkurs og akkordforhandling i de andre stater og medfører der de samme innskrenkninger i adgangen til tvangsfullbyrdelse som en innenlandsk akkordforhandling.

Leder Akkordforhandlingen til Stadfæstelse af Akkord, skal denne være bindende ogsaa i de andre Stater.

Leder akkordforhandlingen til stadfestelse av akkord, skal denne være bindende også i de andre stater.

Bestemmelserne i Artikel 13 finder tilsvarende Anvendelse.

Bestemmelsene i artikkel 13 får tilsvarende anvendelse.

*Artikel 16.**Artikkel 16.*

Er Begæringen om Konkurs eller om Akkordforhandling indgivet til Retten forinden Konventionens Ikrafttræden, kommer Konventionen ikke til Anvendelse.

Er begjæringen om konkurs eller akkordforhandling innkommet til retten før konvensjonens ikrafttreden, kommer konvensjonen ikke til anvendelse.

*Artikel 17.**Artikkel 17.*

Konventionen skal ratificeres, og Ratifikationsdokumenterne skal deponeres i det danske Udenrigsministeriums Arkiv, saa snart ske kan.

Konvensjonen skal ratificeres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det danske Utenriksministeriums arkiv så snart skje kan.

Konventionen træder i Kraft mellem de ratificerende Stater den 1. Januar eller den 1. Juli, der indtræder, naar tre Maaneder er forløbet, efter at mindst tre af Staterne har deponeret deres Ratifikationsdokumenter. I Forhold til senere ratificerende Stater træder Konventionen i Kraft den 1. Januar eller den 1. Juli, der indtræder, naar tre Maaneder er forløbet efter Deponeringen af Ratifikationsdokumentet.

Konvensjonen trer i kraft mellem de ratificerende stater den 1 januar eller den 1 juli som inntreffer når tre måneder er forløpet efterat minst tre av statene har deponert sine ratifikasjonsdokumenter. I forhold til senere ratificerende stater trer konvensjonen i kraft den 1 januar eller den 1 juli som inntreffer når tre måneder er forløpet fra deponeringen av ratifikasjonsdokumentet.

Enhver af Staterne kan i Forhold til hver af de andre opsigte Konventionen med en Frist af eet Aar til Ophør en 1. Januar eller en 1. Juli.

Enhver av statene kan i forhold til hver av de andre si op konvensjonen med en frist av ett år til ophør den påfølgende 1 januar eller 1 juli.

Förslag

till

Lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Har någon, som här i riket försättes i konkurs, egendom jämväl i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta sagda egendom.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse vad svensk lag innehåller om den verkan konkurs medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärs rättigheter och skyldigheter under konkurs, om konkursbos förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning, om ackord samt om avslutande av konkurs; dock skall i konkursboet ej ingå egendom, som enligt lagen i den främmande stat, där den finnes, överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer.

2 §.

Inträffar här i riket konkurs, som omfattar egendom i någon av förenämnda främmande stater, bör konkursdomaren utan dröjsmål låta i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i den främmande staten kungöra beslutet om egendomsavträde. Konkursdomaren bör ock föranstalta, att i den främmande staten konkursen varder, i den mån sådant är där påbjudet, inskriven i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (*tinglyst*) eller i fartygsregister eller annat offentligt register.

3 §.

Yppas, beträffande registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort i någon av de främmande staterna, eller lott i sådant fartyg, fråga om återvinning till konkursbo eller fråga, huruvida inskrivning i fartygsregister är av betydelse för giltigheten gentemot konkursboet av gäldenärens förfogande över fartyget eller fartygslotten, lände till efterrättelse lagen i den stat, där fartyget har hemort.

4 §.

Där, i enlighet med lagen i den främmande staten, lös egendom vara bestämmeleerna i 3 § ej äga tillämpning är satt till underpant för gäld, skall, såframt egendomen, då konkursen inträffar, är kvar i den främmande staten, lända till efterrättelse vad dess lag må innehålla rörande verkan mot konkursbo därav, att inskrivning (*tinglysning*) av pantsättningen skett eller försumrats.

5 §.

Huru konkurs verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning (*utlegg*) i den främmande staten, samt beträffande fortgången av där påbörjat utmätningförfarande, skall bedömas enligt den statens lag.

6 §.

Är egendom, som vid konkursens inträffande fanns i den främmande staten, pantsatt, eller må den enligt dess lag kvarhållas för fordran, skall den statens lag tillämpas i fråga om rätten att ur egendomen uttaga fordringen.

7 §.

Vid försäljning av konkursboets egendom i den främmande staten skall förfaras i enlighet med dess lag.

8 §.

Fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns i annan fördragsslutande stat, så ock fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i sådan egendom, varde prövad enligt den främmande statens lag. Uppstår, beträffande egendom som här avses, fråga om företrädet mellan fordran med allmän och med särskild förmånsrätt, äge den senare fordringen företräde.

Fråga huruvida förmånsrätt äger rum för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i den främmande staten, eller för hushyra för där belägen fastighet skall bedömas enligt den statens lag. Allmän förmånsrätt, som sålunda skall gälla, omfattar ej annan egendom än den som vid konkursens inträffande fanns i den främmande staten, men gäller i den egendomen framför annan allmän förmånsrätt. Vad i finsk lag finnes stadgat om företrädet mellan allmän förmånsrätt för skatt och särskild förmånsrätt för annan fordran skall, utan hinder av vad i första stycket sägs, vinna tillämpning.

9 §.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna lag innehåller om egendoms befintlighet i viss främmande stat skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig här i riket.

Registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort här i riket eller i någon

av de främmande staterna, skall anses befintligt i den stat, där det har hemort, dock ej vid tillämpning av 7 §.

10 §.

Denna lag äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort då konkursen inträffade.

11 §.

Har i beslut om gäldenärens försättande i konkurs angivits, att rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket äge denna lag ej tillämpning.

Bolag, förening eller stiftelse skall anses hava hemvist här i riket, om styrelsen där har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall, där konkurs följt på ansökan som gjorts före lagens ikraftträdande, ej äga tillämpning å konkursen. Å dödsbos konkurs äger lagen ej tillämpning, med mindre Konungen meddelat särskilt förordnande om dess tillämplighet å sådana konkurser.

Förslag

till

Lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Varder någon försatt i konkurs i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta jämväl gäldenärens egendom här i riket.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efter rättelse de i den främmande staten givna lagbestämmelser om den verkan konkurs medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärs rättigheter och skyldigheter under konkurs, om konkursbos förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning, om ackord samt om avslutande av konkurs; dock skall i konkursboet ej ingå egendom här i riket, som enligt svensk lag överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer.

Lika med konkurs anses i denna lag sådan offentlig likvidation av bank som enligt lagen i den främmande stat, där banken har sitt säte, utesluter konkursförfarande.

2 §.

Göres av konkursdomstol eller konkursförvaltning i stat, som i 1 § är sagd, hos konkursdomare här i riket, inom vars ämbetsområde gäldenären äger tillgångar, framställning om upptecknande av den här i riket befintliga egendomen, skall konkursdomaren förordna lämplig person att upprätta bouppteckning, vari skola upptagas gäldenärens tillgångar här i riket med angivande av värdet, ävensom av den gäld, för vilken sådan tillgång på grund av inteckning eller eljest särskilt häftar.

På framställning av konkursdomstol eller konkursförvaltning i den främmande staten har konkursdomaren ock att förordna lämplig person att omhänderhava gäldenärens här i riket varande egendom, intill dess den kan övertagas av konkursförvaltningen; och har den, som sålunda förordnats, jämväl att, där egendomen är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, föranstalta om försäljning av egendomen.

3 §.

Är framställning hos konkursdomare gjord om åtgärd, varom sägs i 2 §, och finner konkursdomaren, att kostnad för åtgärden bör förskjutas, äge han att, innan beslut fattas, av den, som åtgärden påkallat, kräva förskott med belopp, som han prövar skäligt.

4 §.

Yppas fråga om återvinning till konkursboet av fast egendom här i riket eller fråga, huruvida inskrivning i domstolsprotokoll eller fastighetsbok är av betydelse för giltigheten gentemot boet av gäldenärens förfogande över sådan egendom, varde frågan prövad enligt svensk lag.

Uppkommer motsvarande fråga beträffande registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort här i riket eller i någon av de främmande staterna, eller beträffande lott i sådant fartyg, lände till efterrättelse lagen i den stat, där fartyget har hemort.

5 §.

Har, vid försäljning av gäldenären tillhörig lös egendom här i riket, vara bestämmelserna i 4 § ej äro tillämpliga, denna förblivit i hans vård, eller har sådan egendom blivit, på sätt för visst fall är därom stadgat, satt till underpant för gäld, och är egendomen, när konkursen inträffar, kvar här i riket, skall svensk lag lända till efterrättelse vid bedömande av fråga, huruvida avtalets verkan mot borgenärer är beroende av att det i föreskriven ordning kungjorts eller införts i offentligt register.

6 §.

Huru konkursen verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning här i riket, samt beträffande fortgången av här påbörjat utmättningsförfarande skall bedömas enligt svensk lag.

7 §.

Är egendom, som vid konkursens början fanns här i riket, pantsatt, eller må den enligt här gällande lag kvarhållas för fordran, skall i fråga om rätten att ur egendomen uttaga fordringen svensk lag äga tillämpning.

8 §.

Vid försäljning av konkursboets egendom här i riket skall förfaras i enlighet med svensk lag.

9 §.

Uppstår här i riket fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som här fanns vid konkursens inträffande eller fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i sådan egendom, varde den prövad enligt svensk lag; dock skall i egendom som här avses särskild förmånsrätt städe gälla framför allmän förmånsrätt som enligt 1 § skall komma i betraktande, och

allmän förmånsrätt för skatt eller annan allmän avgift gälla före övriga allmänna förmånsrätter.

10 §.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna lag innehåller om egendoms befintlighet här i riket skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig i den främmande staten.

Registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort här i riket eller i någon av de främmande staterna skall anses befintligt i den stat, där det har hemort, dock ej vid tillämpning av 8 §.

11 §.

Denna lag äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort då konkursen inträffade.

12 §.

Har, i konkurs eller efter offentlig ackordsförhandling utan konkurs, ackord blivit fastställt i någon av de främmande staterna, gälle ackordet så som vore det här i riket fastställt.

13 §.

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i någon av de främmande staterna, må ej, så länge förhandlingen pågår, konkurs eller offentlig ackordsförhandling äga rum här i riket och skall vad här är stadgat om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som här finnes.

14 §.

Har, i beslut om gäldenärens försättande i konkurs eller inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs, angivits, att rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist i den främmande staten, skall denna lag ej äga tillämpning utan konkursen eller ackordsförhandlingen fortgå.

Främmande bolag, förening eller stiftelse skall anses hava hemvist i den stat, där bolaget, föreningen eller stiftelsen har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall ej äga tillämpning, där konkursen följt på ansökan, som gjorts före lagens ikraftträdande, eller offentlig ackordsförhandling utan konkurs inlets före ikraftträdandet. Å dödsbos konkurs äger lagen ej tillämpning, med mindre Konungen meddelat särskilt förordnande om dess tillämplighet å sådana konkurser.

Förslag

till

Lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar.

Härigenom förordnas som följer:

Har domstol i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelat dom rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång på grund av konkurs, som inträffat i någon av nämnda stater eller här i riket, eller har i någon av staterna förlikning i sådan fråga ingåtts inför förlikningskommission eller domstol, skola i avseende å erkännande och verkställighet av domen eller förlikningen lända till efterrättelse föreskrifterna i lagen den . . . om erkännande och verkställighet av dom, som meddelats i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Vad sålunda är stadgat äger dock ej tillämpning, där av konkursbeslutet framgår, att gäldenären ej har hemvist i någon av staterna.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall ej äga tillämpning å dom som givits eller förlikning som ingåtts före nämnda dag. Å dom eller förlikning rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång i anledning av dödsbos konkurs äger lagen ej tillämpning, med mindre Konungen meddelat särskilt förordnande om dess tillämplighet i sådana fall.

Förslag

till

Lag innefattande tillägg till konkurslagen.

Härigenom förordnas, att i konkurslagen skall, efter 18 §, intagas en paragraf med följande nummer och lydelse:

18 a §.

Har vid beslut om gäldenärens försättande i konkurs rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, skall detta angivas i beslutet.

Denna lag träder i kraft den ...

Förslag

till

Lag innefattande tillägg till lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs.

Häri genom förordnas, att i lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs (nr 227) skall intagas en paragraf med följande nummer och lydelse:

7 a §.

Har vid beslut om inledande av ackordsförhandling konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, skall detta angivas i beslutet.

Denna lag träder i kraft den ...

M O T I V

NOTA

Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs.

Frågan om den verkan en konkurs skall medföra i avseende å gäldenärens tillgångar utanför konkurslandet utgör ett av de ur praktisk synpunkt mera betydelsefulla spörsmålen inom den internationella privaträttens område. *Inledning.*

När internationell samfärdsel och omsättning vunnit större omfattning, måste det esomoftast inträffa, att en näringsidkare eller ett affärsföretag, som kommer på obestånd, äger tillgångar i mera än ett land. Fråga uppstår då, huruvida konkurs kan äga rum annorstädes än i det land, där gäldenären har hemvist (eller tilläventyrs det, där han driver sin huvudsakliga rörelse) samt huruvida den i nämnda land inträffade konkursen skall omfatta jämväl de i annat land befintliga tillgångarna eller dessa vara underkastade specialeksekution och, eventuellt, särskild konkurs.

Ett jämförande studium av den ställning de olika rättssystemen intaga till dessa spörsmål visar, att internationellt erkända principer här vid lag icke utbildats, och att inom de särskilda staterna — även sådana som undantagsvis inlåtit sig på en legislativ reglering — råder stor osäkerhet och vacklan.

I detta sakläge har man på flera håll ansett önskvärt att genom internationella överenskommelser få till stånd en rationell reglering av ämnet. Frågan härom har varit å bane, bland annat, inom de ansedda sammanslutningarna »l'Institut de droit international» och »International Law Association» samt å tre av de i Haag hållna officiella konferenserna för internationell privaträtt (1894, 1904 och 1925). Något positivt resultat har dock ej vunnits genom dessa förhandlingar. Tvärtom har av dem framgått att, med hänsyn till ofrånkomliga skiljaktigheter mellan de olika rättssystemen och till vissa andra omständigheter, en överenskommelse omfattande ett större antal europeiska stater icke under en närmare framtid står att uppnå.¹ Å andra sidan har det alltjämt från flera håll framhållits såsom önskvärt, att särskilda traktater komma till stånd mellan stater, som i geografiskt avseende ej äro alltför långt åtskilda och vilkas rättsordning ej erbjuder mera genomgripande olikheter. Särskilt intresse erbjuder i detta fall en å det år 1881 hållna nordiska juristmötet fattad resolution, varigenom mötet såsom sin mening uttalat, att en i något av de tre skandinaviska landen anordnad konkurs borde erhålla full verkan i de övriga.

¹ Mellan 21 amerikanska stater har däremot å en år 1928 i Havana hållen konferens ingåtts en (numera av de flesta deltagarna ratificerad) konvention, som omfattar, bland annat, den internationella konkursrätten och är byggd på principen om konkursens universalitet.

En liknande uppfattning har legat till grund för de förhandlingar, ur vilka det nu utarbetade förslaget framgått. Innan de delegerade övergå till närmare omnämmande och motivering av detta förslag torde, till belysning av de föreliggande problemen, en kortfattad redogörelse böra lämnas för det läge, vari hithörande frågor för närvarande befinna sig i vissa främmande stater och i vårt eget land.

Jämförande
översikt av
gällande
rätt.

Tyskland. Gällande »Konkursordning» innehåller vissa bestämmelser rörande de internationella verkningarna av konkurs, men innebörden av dessa bestämmelser är i åtskilliga hänseenden starkt omstridd. Sålunda råder meningsskiljaktighet, huruvida lagen innebär, att i en i Tyskland vid gäldenärens affärscivilcivilt eller, i brist på sådant, hans allmänna domicil anhängiggjord konkurs förvaltningen skall ur tysk synpunkt anses äga befogenhet att omhändertaga gäldenärens tillgångar i främmande land och gäldenären alltså sakna rättslig möjlighet att förfoga över dessa. De flesta synas emellertid antaga, att det tillkommer förvaltaren att, i den mån det enligt det främmande landets principer är möjligt, övertaga nämnda tillgångar. Däremot synes man knappast vilja erkänna, att en vid utländskt forum anhängig konkurs medför befogenhet för den utländska förvaltningen att, oberoende av gäldenärens medverkan, omhändertaga gäldenärens i Tyskland befintliga egendom. Enligt uttrycklig bestämmelse i lagen kan sådan egendom av varje borgenär göras till föremål för specialexécution. Denna bestämmelse kan sättas ur kraft genom undantagsföreskrifter, som det tillkommer riksregeringen att meddela, men sådana föreskrifter hava hittills ej ifrågakommit. I vissa fall — när gäldenären driver affärsrörelse i Tyskland utan att där hava domicil eller när han innehar en med bostad och ekonomibyggnader försedd fastighet — kan därjämte, enligt vad lagen giver vid handen, anordnas en specialkonkurs, som omfattar de i Tyskland befintliga tillgångarna.

Österrike. Lagbestämmelser finnas, som innebära, att en konkurs — den må vara anhängig inom eller utom landet — i princip omfattar all gäldenärens lösa egendom men av den fasta egendomen allenast den, som är belägen inom konkurslandet. Inländsk lösegendom behöver dock ej utlämnas till konkursförvaltning i främmande stat, med mindre reciprocitet härutinnan råder. Intill dess inländsk lösegendom utlämnats, anses den, trots den utländska konkursen, kunna bli föremål för specialexécution, och specialkonkurs synes ej heller vara utesluten.

Frankrike. En övertvägande mening synes gå ut på att konkurs som inträffar i främmande stat väl ej utan vidare inbegriper gäldenärens i Frankrike befintliga tillgångar, men efter ett av fransk domstol meddelat exekvatur å konkursbeslutet kan komma att omfatta även sådan egendom. Så länge dylikt exekvatur ej utverkats, skola enligt denna mening såväl specialexécution som — under förutsättning att gäldenären är köpman — särskild fransk konkurs kunna äga rum. Omtvistat är, huruvida konkurs, som anhängiggjorts vid gäldenärens i Frankrike befintliga huvudsakliga affärscivilcivilt, skall ur fransk synpunkt anses omfatta egendom utanför landet och konkursförvaltningen alltså vara förpliktad att efter förmåga söka omhändertaga denna egendom. An-

sedda författare hävda, att konkursförvaltningen ej har att skaffa med sådan egendom. Med två av sina grannländer, Schweiz och Belgien, har Frankrike slutit traktater om de internationella rättsverkningarna av konkurs. Enligt dessa traktater, som tillkommit, den fransk-schweiziska år 1869 och den fransk-belgiska år 1899, skall en konkurs, som i ettdera landet inträffat vid gäldenärens affärsdomicil, i det andra landet väsentligen likställas med en i detta senare land öppnad konkurs.

Belgien. Enligt allmänt rådande mening skall en konkurs, som, inom eller utom landet, inträffar vid gäldenärens affärsdomicil, utan vidare omfatta all gäldenärens egendom, utan hänsyn till att den finnes i det ena eller andra landet. En på dessa principer byggd konvention har år 1925 ingåtts med Nederländerna.

Schweiz. Bortsett från den nyss omnämnda traktaten med Frankrike, anses i Schweiz, att en utomlands inträffad konkurs icke omfattar egendom i Schweiz.

Italien. Konkurs som inträffat vid gäldenärens affärsdomicil inom eller utom landet anses omfatta all gäldenärens egendom. En efter vad det vill synas övervägande mening går emellertid ut på att för tillämpande av ett utländskt konkursbeslut erfordras italienskt exekvatur.

England. Konkurs som, inom eller utom landet, inträffat vid gäldenärens domicil eller där han driver rörelse anses omfatta all gäldenärens egendom, med undantag av fastighet. Särskild konkurs förekommer icke, ej heller specialexécution i lösegendom.

Nordamerikas Förenta Stater. I fråga om utländsk konkurs synes man vilja tillämpa territorialitetsprincipen. Under inländsk konkurs åligger det gäldenären att å konkursförvaltningen överlåta alla sina utländska tillgångar.

Norge. En i utlandet inträffad konkurs anses i rättsteorien ej omfatta gäldenärens i Norge befintliga tillgångar. Dessa skulle således ej utan vidare vara undandragna gäldenärens förfogande, och de skulle av varje borgenär kunna göras till föremål för specialexécution. I domstolspraxis hava emellertid förekommit fall, där inländsk konkursdomstol lämnat utländsk konkursförvaltning handräckning i form av beslagtagande och utlämnande av gäldenären tillhörig egendom som funnits inom den norska domstolens område. Intill dess sådant beslagtagande skett, kan dock tvivelsutan utmätning för enskild borgenärs fordran äga rum. Då enligt den norska lagstiftningen konkurs ej kan öppnas vid annan domstol än gäldenärens forum domicilii, därest han överhuvud äger domicil, är särskild konkurs för en utomlands bosatt gäldenär i allmänhet utesluten, varemot en person, som varken i Norge eller utlandet äger känt domicil, kan sättas i konkurs, varhelst han anträffas inom norskt område. Skulle emellertid norsk domstol, där konkurs sökes, finna, att gäldenären har sitt hemvist inom dess område, kan, utan hinder av tidigare utländskt konkursbeslut, konkurs öppnas i Norge.

Beträffande konkurs som inträffar i Norge synes man, i varje fall i rättsteorin, likaledes vilja tillämpa regeln att allenast de tillgångar som äro för handen inom konkurslandet skola anses vara genom konkursen undandragna gäldenärens förfogande.

Danmark. I äldre dansk lagstiftning förekom en bestämmelse (Plakat ^{30/11} 1821) av innehåll att utländsk konkurs ej utgjorde hinder för exekution i egendom som fanns inom Danmark, en bestämmelse som stod i god överensstämmelse med äldre dansk doktrin rörande territoriell begränsning av ett konkursbesluts rättsverkan. Bestämmelsen bortföll vid tillkomsten av 1916 års Lov om Rettens Pleie, och i motiven till denna lag åberopades till stöd för bestämmelsens upphävande den grundsats om konkursens universalitet, som förmenades mer och mer göra sig gällande i nyare lagstiftning. Till en början synes man med anledning härav hava i domstolspraxis varit benägen att anse specialexekution utesluten; men i den senaste tidens praxis har upprepade gånger fastslagits, att främmande konkurs ej heller numera hindrar dansk specialexekution. Särskild konkurs å en i utlandet bosatt gäldenärs egendom i Danmark är, likasom i Norge, utesluten genom lagens forumbestämmelser. Den som för skuld rymt till utlandet kan emellertid i Danmark sättas i konkurs.

Dansk konkursförvaltning anses pliktig att, oberoende av mandat från gäldenärens sida, söka i konkursboet indraga egendom som finnes i främmande land.

Island. Bestämmelser, motsvarande nyssnämnda danska Plakat hava utfärdats för Island och äro icke upphävda genom senare lag. Utländsk konkurs utgör alltså icke hinder för specialexekution. Särskild konkurs är utesluten.

Finland. Behörigt forum för gäldenärs försättande i konkurs är enligt finska konkursstadgan den underdomstol där gäldenären har att svara i mål som angå fordran i allmänhet, eller således i vanliga fall domstolen å den ort där gäldenären har sitt hemvist. Enligt 10 kap. rättegångsbalken kan dock den som saknar stadigt hemvist inom landet eller är medborgare i främmande stat sökas där han finnes eller inom landet äger gods, samt finsk man som vistas utrikes sökas, där han senast var boende inom Finland. En person kan förty försättas i konkurs också vid sådant forum. Då utländsk domstols beslut i regel icke anses äga rättsverkan i Finland, följer härav, att en i utlandet inträffad konkurs icke utesluter finsk särskild konkurs, och att även specialexekution kan, utan hinder av den främmande konkursen, förekomma inom landet. Huruvida en i Finland öppnad konkurs medför, att ur finsk lags synpunkt de utländska tillgångarna skola anses tillhöra konkursboet, synes i viss mån hava varit omtvistat. Om konkursen inträffat vid sådant specialforum som nyss är nämnt och gäldenärens huvudsakliga tillgångar alltså kunna förmodas vara befintliga i utlandet, lärer väl knappast kunna göras gällande att konkursen skulle omfatta även dessa tillgångar. Men när det gäller den normala, vid gäldenärens domicil anhängiga konkursen, har någon meningsskiljaktighet framträtt. Numera torde emellertid enighet råda om att konkursen bör omfatta gäldenärens samtliga tillgångar, jämväl de i utlandet lokaliserade, och att dessa alltså, såvitt möjligt, böra av konkursförvaltningen omhändertagas.

Sverige. Vad beträffar den svenska rättens ställning till spørsmålet om verkan av utländsk konkurs torde man till en början kunna utgå från att en i utlandet pågående konkurs icke utgör hinder för *utmätning* av tillgångar som finnas här i landet. För ett särskilt fall förekommer visserligen i svensk lagstiftning en bestämmelse som tillerkänner utländsk konkurs en dylik verkan.

Enligt § 7 i den ännu gällande förordningen den 15 juni 1861 om verkställighet i Sverige av domar och utslag, meddelade av domstol i konungariket Danmark, skall nämligen den rätt till utmätning, som på grund av dansk dom tillkommer den vinnande, förfalla om gäldenären kommer i konkurs i Danmark. Men denna särskilda bestämmelse, som avser allenast dansk dom, synes snarast kunna åberopas till stöd för att andra här i landet gällande exekutionstitlar — svenska domar och lagsökningsutslag — kunna läggas till grund för utmätning utan hänsyn till konkurs som pågår i Danmark eller annat främmande land.

Ej heller läser möjligheten av svensk *konkurs* uteslutas därav att gäldenären befinner sig i konkurstillstånd i annat land. Av den i konkurslagens 7 § givna bestämmelsen att konkursansökning skall göras hos konkursdomaren i den ort där gäldenären har att svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet, jämförd med 10 kap. 1 § rättegångsbalken, följer otvetydigt, såväl att i fråga om en svensk som flyttat till utrikes ort konkursförfarande kan inledas vid hans senaste svenska forum domicilii, som ock att en utlänning, som här i riket ingått förbindelser, kan försättas i konkurs där sådan förbindelse tillkom eller där gäldenären äger tillgångar. Då lagen icke innehåller något förbehåll för det fall att konkurs uppkommit eller uppkommer i utlandet, måste av nämnda bestämmelser dragas den slutsats, att även i sådant fall en svensk konkurs, omfattande de i Sverige befintliga tillgångarna, är möjlig.

Vilken verkan den utländska konkursen skall här i landet medföra, så länge fråga om utmätning eller konkurs ej här uppstått, är oklart. I den mån härvarande tillgångar omhänderhavas av gäldenären och denne ej gör anspråk på att fortfarande själv få förfoga över dem, kan från svensk synpunkt något hinder ej möta för den utländska konkursförvaltningen att indraga dessa tillgångar till konkursboet. Skulle gäldenären protestera mot att egendomen sålunda övertages av förvaltningen, torde med den svenska lagens nyss angivna ståndpunkt i fråga om utmätning och särkonkurs bäst överensstämma att fränkänna den utländska konkursförvaltningen möjlighet att för egendomens utbehandling eller bevarande åt konkursboet anlita svensk domstol eller exekutionsmyndighet, ävensom att, trots konkursen, tillerkänna eventuella av gäldenären företagna rättsliga förfoganden över egendomen giltighet oberoende av god eller ond tro hos medkontrahtenten.

Huruvida en här i landet, i gäldenärens domicilort inträffad konkurs skall omfatta även de i annat land befintliga tillgångarna är oklart. Det torde emellertid få anses åligga konkursförvaltningen att, så långt sig göra låter, behandla dem såsom ingående i konkursboet.

Det läge som, efter vad den föregående framställningen utvisar, för närvarande råder på den internationella konkursrättens fält är ur svensk synpunkt långtifrån tillfredsställande.

När en i Sverige bosatt gäldenär, som här försättes i konkurs, har egendom i annat land, som ej erkänner principen om konkursens universalitet, kommer konkursen naturligt nog att leda till åtgärder från enskilda borgenärers sida i syfte att genom specialexekution i de utländska tillgångarna skaffa sig säker-

*Allmän
motivering.*

het eller betalning, åtgärder som, i den mån syftet uppnås, måste leda till förfång för andra fordringsägare. I den i och för sig allt annat än tilltalande tävlan om försprånget som sålunda kan uppstå, är utgången i viss mån beroende av vakenhet och påpasslighet hos den ene eller andre borgenären, men i väsentlig grad även av omständigheter över vilka han ej kan råda. Möjligheten att påkalla specialexekution är i allmänhet beroende av att borgenären kan förete ett utslag av domstol i det främmande land där egendomen finnes, något som i regel förutsätter anhängiggörande av rättegång och ett därmed förknippat, efter omständigheterna längre eller kortare uppehåll; och tydligt torde vara att — särskilt om det främmande landet är avlägset eller dess rättsordning starkt avviker från den hos oss rådande — de i Sverige bosatta borgenärerna här vid lag befinna sig i en relativt ogynnsam ställning i förhållande till de i det främmande landet boende.

Skulle det främmande landets lagstiftning — såsom fallet är, exempelvis i Finland och i viss mån Tyskland — göra det möjligt att få till stånd en särskild konkurs, som omfattar gäldenärens tillgångar i landet och därmed omfattar verkan av företagen specialexekution, blir de i Sverige bosatta fordringsägarnas ställning något mindre ogynnsam; men kvar står i alla händelser möjligheten att den främmande konkursen ej kommer till stånd tillräckligt snart för att neutralisera specialexekution ävensom olägenheten för de svenska borgenärerna att göra sina krav mot den här i landet etablerade gäldenären gällande i ett måhända avlägset land med en tilläventyrs för oss främmande rättsordning.

De olägenheter för borgenärerna, som sålunda bliva en följd av den territoriella begränsningen av den svenska konkursens verkningar, äga naturligtvis sin motsvarighet när konkurs uppstår vid utländskt gäldenärsdomicil och gäldenären äger tillgångar jämväl i Sverige. Även i detta fall medför möjligheten av specialexekution en stor risk för rättsförlust. Skillnaden ligger däri, att i senare fallet det är de i utlandet hemmahörande borgenärerna som framför allt äro utsatta för rättsförlust och andra svårigheter; men i vårt lands väl förstådda intresse ligger helt visst icke att här vid lag skapa eller vidmakthålla en åtskillnad mellan in- och utländska fordringsägare.

I belysning av vad nu framhållits skulle det kunna te sig som ett önskemål att principen om konkursens universalitet bleve traktatmässigt genomförd i så stor omfattning som man från andra staters sida vore beredd att därtill medverka, och att, då en kollektivtraktat i ämnet visat sig ej kunna åstadkommas, vårt land borde genom särskilda överenskommelser med ett så stort antal stater som möjligt söka undanröja de med territorialitetsprincipen förenade olägenheterna.

Viktiga grunder tala emellertid emot en dylik traktatpolitik. Att betaga borgenärer, som ofta nog äga obetydliga fordringar och ringa resurser för deras indrivande, möjligheten att, i trots av den utländska konkursen, hålla sig till den härvarande egendomen — med andra ord hänvisa dem att ovillkorligen göra sina krav gällande i en främmande, måhända uti en annan världsdel öppnad konkurs — synes knappast kunna ifrågakomma. Med den omsorg om här

boende borgenärsers rättigheter, som åligger svensk statsmakt, synes ej heller väl förenligt att, genom överenskommelse med en främmande stat vilken som helst, betaga dessa borgenärer varje utväg att förhindra härvarande tillgångars utlämnande till utländsk konkursförvaltning att handhavas utan möjlighet till inländsk kontroll; och med den betänksamhet man i vårt land visat i fråga om erkännande och verkställighet av främmande domar skulle mindre väl överensstämma att med vilken som helst främmande stat sluta avtal, som kunde medföra att härvarande egendom, i strid med rättsägandes önskan, förbehållslöst ställdes under denna stats konkursrättsliga jurisdiktion.

Nu anförda betänkligheter mot ett traktatmässigt genomförande av principen om enhetlig konkursbehandling av gäldenärs i olika länder befintliga tillgångar förlora emellertid i väsentlig grad sin vikt, när det gäller oss närstående stater, sådana som våra nordiska grannländer och det till det nordiska rättsområdet hörande Island. Den vittgående rättsgemenskapen, det ömsesidiga förtroendet till rättsskipning och förvaltning i de särskilda staterna och den relativa lättheten för innebyggare i den ena eller andra av dessa stater att bevaka sina angelägenheter inom någon av de övriga, äro här vid lag ägnade att, om ej undanröja olägenheterna av universalitetsprincipens tillämpande, dock reducera dessa därhän, att de långt ifrån motsvara de stora vådor för rättsförlust, som, efter vad här framhållits, äro förknippade med territorialitetsprincipen.

Under de förhandlingar, som efter vederbörligt uppdrag förts mellan delegerade för de fem nordiska länderna, har man ock varit överens om att en på principen om gemensam konkursförhandling byggd konvention vore till ömsesidigt gagn. Det provisoriska förslaget till konvention, som i februari 1931 framgick såsom resultat av dittills förda förhandlingar (bil. A), utvisar, att man även i fråga om detaljerna i en dylik konvention funnit samförstånd vara möjligt.

Sedan detta utkast jämte därmed sammanhängande av de svenska delegerade utarbetade förslag till de lagbestämmelser som av konventionen påkallades (bil. B) blivit föremål för lagrådets utlåtande (bil. C), har under fortsatta förhandlingar enighet mellan de delegerade uppnåtts om ett från deras sida definitivt konventionsförslag, i vilket på flertalet punkter hänsyn tagits till lagrådets uttalanden. Ehuru, såsom i allmänhet är fallet med internationella överenskommelser, enighet ej kunnat vinnas annorledes än genom ömsesidiga eftergifter i fråga om vissa detaljer, anse de svenska delegerade sig utan tvekan kunna förorda avslutande av en konvention på förslagets grundval.

De särskilda artiklarna i förslaget skola närmare omnämnas och motiveras i det följande.

Artikel 1.

Den princip om konkursens universalitet, som ligger till grund för konventionsförslaget, har fått sitt uttryck i de bestämmelser förevarande artikel innehåller om att konkurs, som inträffar i någon av de fördragsslutande staterna, skall inbegripa tillgångar, som gäldenären äger i annan fördragsslutande stat, och regleras av lagen i konkurslandet.

*Speciell
motivering.*

I fråga om motiveringen för detta huvudstadgande i den tillämnade konventionen må hänvisas till vad den föregående framställningen innehåller om de fördelar en på traktatmässig reciprocitet byggd tillämpning av universalitetsprincipen erbjuder i de nordiska ländernas inbördes förhållanden.

Fullständigt låter sig emellertid nämnda princip icke genomföra.

Sålunda måste, av skäl som närmare skola utvecklas i motiveringen till den föreslagna art. 13, tanken på enhetlig konkursbehandling uppgivas i de fall där, såsom undantagsvis kan inträffa, beslut om gäldenärs försättande i konkurs meddelas av annan domstol än den inom vars område gäldenären har domicil. I dylika fall måste man, liksom för närvarande, räkna med möjligheten av ett dubbelt konkursförfarande.

Men även i de fall, där enligt förslaget konkurs kommer att omfatta egendom i främmande land, måste i vissa hänseenden göras undantag från den i förevarande artikel uttryckta enhetsprincipen, i vad denna innebär att den utländska egendomen skall vara underkastad konkurslagstiftningen i det land där konkursen inträffat.

Så torde exempelvis vara uppenbart, att fråga om en utanför konkurslandet belägen fastighets återvinnande till konkursboet eller om den rättsliga påföljden av att en från gäldenärens sida gjord överlåtelse av sådan fastighet ej före konkursen inskrivits i fastighetsbok bör bedömas enligt lagen i den stat där fastigheten är belägen, och att, om fråga uppstår om verkan av en före konkursens början utanför konkurslandet verkställd utmätning eller om fortgången av det inledda utmätningförfarandet, lagen i det land där utmätningen skett måste läggas till grund för bedömandet.

Dessa och andra av förhållandena påkallade undantag från principen om konkursfrågornas bedömande enligt konkurslandets lag äro fullständigt angivna i senare artiklar av konventionsförslaget, varom ock andra stycket i nu förevarande artikel innehåller erinran.

Att märka är ytterligare, hurusom det endast är i fråga om de rent konkursrättsliga — materiella eller processuella — spörsmålen, som konkurslandets lag bör erhålla tillämpning utanför detta lands område. Bestämmelser, enligt vilka en konkurs är av betydelse i straffrättsligt, näringsrättsligt eller offentligrättsligt hänseende, böra uppenbarligen lämnas helt utanför den tillämnade internationella regleringen. Även sådana privaträttsliga frågor, som väl ej röra de egentliga konkursproblemen — beslagtagandet och fördelningen av gäldenärens tillgångar — men likväl äga sammanhang med inträffad konkurs, måste ur internationellt-privaträttslig synpunkt regleras efter andra principer än de nu föreslagna. Exempelvis må erinras om sådana stadganden som de i 9 kap. 8 §, 11 kap. 19 § och 12 kap. 7 § giftermålsbalken givna om förvaltning av giftorättsgods, när make i vissa angivna fall kommer i konkurs, och om den bestämmelse 7 kap. 3 § giftermålsbalken innehåller om den framtida befrielse från viss gäld, som hustru efter iråkad konkurs äger åtnjuta.

Utanför konventionens område måste även falla åtskilliga privaträttsliga frågor, som visserligen ofta nog framträda i samband med inträffad konkurs men dock äro av mera allmän natur än de rent konkursrättsliga, exempelvis

fråga om vilken lag skall vara bestämmande i avseende å övergång av äganderätten till föremål, som av konkursgäldenären köpts eller sålts, om den lagliga uppkomsten av påstådd panträtt eller nyttjanderätt till egendom i boet eller om den rättsliga möjligheten att såsom grund för hävande av ett mellan gäldenären och tredje man slutet avtal åberopa avtalsvillkorens åsidosättande av endera kontrahenten. Den omständigheten, att ett dylikt internationellt-privaträttsligt spörsmål uppstår under konkurs, bör ej kunna medföra, att konkurslandets lag under alla förhållanden blir tillämplig. Frågan vilken lag i dylika fall bör gälla måste tydligen besvaras på samma sätt, vare sig den uppkommer under konkurs eller utan att sådan är förhanden.

Den avgränsning av konkurskonventionens tillämpningsområde som i det föregående antytts framträder i förslaget genom den i andra stycket av art. 1 förekommande uppräknningen av de ämnen, vilka, såsom rent konkursrättsliga, falla under den i samma stycke uppställda regeln om tillämpande av konkurslandets lag även utanför landet.

Särskilt beträffande ett av dessa ämnen — frågan om »vad till konkursbo hör» — är det angeläget att nämnda begränsning fasthållas. Det föreslagna uttrycket avser naturligtvis icke, att konkurslandets lag skulle läggas till grund för bedömande av frågor, huruvida konkursboet, såsom innehavare av gäldenärens rätt, skulle äga att, under åberopande av en eller annan allmänrättslig grundsats — såsom någon av avtalslagens regler om rättshandlingars ogiltighet — frånträda en av gäldenären vidtagen överlåtelse av visst gods och sålunda få detta inbegripet i konkursboet. Det är, såvitt angår verkan av gäldenärens rättshandlingar, endast frågan om sådan handlings ogiltighet i följd av *konkurs* som kommer i betraktande.

I detta sammanhang må erinras, hursom den omständigheten, att ett spörsmål vunnit reglering i det ena eller andra landets *konkurslag* icke utan vidare medför, att spörsmålet skall, såsom konkursrättsligt, falla inom konventionens område. När man, exempelvis, i den danska konkurslagens § 16 intagit en bestämmelse, varav framgår, att även utanför konkurs gäller, att den som sålt gods mot kontant betalning men sedermera utgivit godset utan att erhålla likvid skall anses hava bibehållit äganderätten till godset, med mindre han uttryckligen eller stillatigande lämnat köparen kredit, så kan tydligen denna viktiga, inom kontraktsrättens område fallande regel icke på grund av den plats den erhållit i konkurslagen få räknas till dem, å vilka art. 1 har avseende; och lika litet lär den omständigheten, att man, i samband med den reglering frågan om den s. k. stoppningsrätten vunnit i de skandinaviska lagarna om köp, ansett sig kunna i den norska konkurslagens § 40 bibehålla ett där förekommande äldre stadgande om säljarens stoppningsrätt, medföra, att rätten till stoppning skulle betraktas såsom hörande till de speciellt konkursrättsliga reglerna. Spörsmålet om stoppningsrätt är i själva verket ej annat än en i den skrivna lagen reglerad detalj av det omfattande problemet om s. k. bristande förutsättningar i avtalsförhållanden, ett problem som ingalunda kan i internationellt-privaträttsligt hänseende underkastas konkurslandets lag.

Helt undantagslöst låter det sig för övrigt icke göra att å de i egentlig mening konkursrättsliga frågorna om »vad till konkursbo hörer» tillämpa konkurslandets lag. I en var av konventionsstaterna finnas bestämmelser, enligt vilka vissa särskilda slag av tillgångar skola vara fredade från att tillgripas av ägarens borgenärer. Sålunda förekomma i vårt land dylika bestämmelser i fråga om rätt till litterära och musikaliska verk ävensom verk av bildande konst, om rätt på grund av livförsäkringsavtal samt om rätt till pension eller annat understöd från vissa kassor. I de övriga konventionsstaterna gälla bestämmelser av motsvarande men ingalunda samma innehåll. I den mån bland gäldenärens tillgångar ingår egendom, som enligt lagen i den stat där den finnes sålunda är fredad från att tillgripas av ägarens borgenärer, har det ansetts riktigt, att i fråga om egendomens fredande nämnda lag, och ej konkurslandets, vinner tillämpning. Härpå syftar tredje stycket av förevarande artikel. De valda ordalagen giva vid handen, att fråga ej är om andra fall än sådana, där borgenärernas ingripande är helt uteslutet — en gång för alla eller vid en viss tidpunkt — alltså icke de fall där, såsom i 65 § utsökningslagen och delvis 67 § av samma lag, vad som åsyftas är allenast att åt gäldenären freda ett visst minimum av existensmedel (s. k. beneficium competentiae). Föga rimligt och helt visst ej överensstämmande med lagstiftarnes syften vore att, vid konkurs som omfattar egendom i två eller flera stater, dylika i de särskilda lagarna påbjudna existensminima skulle få kumuleras.

Artikel 2.

En konsekvens av regeln om konkursens universalitet är uppenbarligen, att konkursbeslutet bör offentligen kungöras, icke blott i konkurslandet, utan ock i den eller de andra konventionsstater där gäldenären äger tillgångar. Enligt den bestämmelse härom, som första punkten av förevarande artikel innehåller, ankommer det erforderliga kungörandet på »konkursförvaltningen», ett uttryck, som jämlikt den föreslagna art. 14 inbegriper även konkursdomstol och konkursdomare. I vårt land måste ifrågavarande åliggande tydligen uppdragas åt den myndighet, som har att ombesörja det sedvanliga kungörandet inom riket, nämligen konkursdomaren.

Skulle i följd av förbiseende eller annan orsak det påbjudna kungörandet icke komma till stånd, bör detta förhållande väl kunna medföra påföljd för den som är ansvarig för försummelsen men ej få rubba konkursbeslutets internationella verkan. Den föreslagna avfattningen torde ock giva vid handen att sådan rubbning ej är åsyftad.

Enligt 19 § i den svenska konkurslagen skall kungörelse om konkursbeslutet innefatta åtskilliga andra meddelanden, bland annat uppgift om dagen då konkursansökningen ingivits, om tid och ort för första borgenärs-sammanträdet, om tiden för fordringars bevakande samt om vissa andra förhållanden. Att med dylika uppgifter belasta även det utländska kungörelseförfarandet har ansetts mindre nödigt och lämpligt. Däremot synes man ej kunna undgå att stadga åliggande för »konkursförvaltningen» (konkurs-

domaren) att, i den mån den främmande statens lag i fråga om där inträffad konkurs påbjuder inskrivning i domstolsprotokoll eller fastighetsbok eller i annat offentligt register, föranstalta om sådan inskrivning. Ur svensk synpunkt är uppenbarligen önskvärt att, när här i riket belägen fastighet eller här hemmahörande fartyg ingår i utländsk konkurs, anteckning om konkursen inflyter i vederbörande inteckningsprotokoll och inteckningsbok ävensom, när det gäller fartyg, fartygsregistret, och ännu angelägnare måste naturligtvis konkursens inskrivande i fastighetsbok te sig för ett land, vars lagstiftning, såsom den danska, vid dylik inskrivning knyter rättsverkningar i fråga om giltigheten av fastighetsöverlåtelse från konkursgäldenärs sida.

Beträffande konkursbesluts anmärkande i andra offentliga register — såsom handelsregister, aktiebolagsregister, föreningsregister av olika slag m. m. — är det naturligtvis ur varje särskild konventionsstats synpunkt önskvärt, att inskrivning kommer till stånd i enlighet med där gällande lag. Förbises må å andra sidan ej de svårigheter det för konkursdomare eller konkursförvaltare i var och en av konventionsstaterna måste medföra, att känna och tillämpa de föreskrifter annan konventionsstats lagstiftning i detta hänseende innehåller. Om emellertid, såsom de svenska delegerade tänkt sig, i samband med konventionens ikraftträdande utfärdas cirkulär, innefattande officiell upplysning om de i ämnet gällande bestämmelserna i de främmande konventionsstaterna, och upplysning sedermera på enahanda sätt sprides om inträffande ändringar eller tillägg till dessa bestämmelser, torde nämnda svårigheter ej vara överkomliga.

Det i sista stycket av förevarande artikel upptagna stadgandet om avsändande av underrättelse om konkursen till kända utländska borgenärer överensstämmer med vad i vårt land redan gäller men är av nöden med hänsyn till lagstiftningen i en av de främmande konventionsstaterna, nämligen Island. Det i stadgandet ingående förbehållet om borgenärer, vilkas fordringar sköla utgå oberoende av bevakning, åsyftar, vad vårt land beträffar, borgenärer i solidariskt bankbolags, bankaktiebolags eller sparbanks konkurs, vilka enligt 4 § i lag den 18 september 1903, såvitt de i bankens räkenskaper äro upptagna såsom insättare, ej behöva bevakningsvis anmäla sina fordringar.

Artikel 3.

Med hänsyn till de praktiska svårigheter det kan möta för konkursförvaltning att upprätta bouppteckning över konkursboets tillgångar i främmande land har man under förhandlingarna enats om att det bör åläggas de särskilda staternas myndigheter att i detta avseende meddela ömsesidig rätts-hjälp. Enligt förslaget skall alltså utländsk konkursförvaltning äga att hos svensk domstol — varunder i detta fall naturligtvis inbegripes konkursdomare — påkalla åtgärd för upptecknande av härvarande egendom, och den i svensk konkurs jämlikt 43 § konkurslagen utsedde förvaltaren äga motsvarande rättighet att av domstol i främmande konventionsstat kräva åtgärd för upp-

tecknande av egendom i den senare staten. I Sverige kommer konkursdomarens åtgärd att bestå i förordnande av lämplig person för bouppteckningens förrättande, varom bestämmelse torde böra inflyta i den av konventionen påkallade inre svenska lagstiftningen.

Någon förpliktelse att tillstädeskomma vid sådan bouppteckning som här avses och att beediga uppteckningen har ej ansetts kunna åläggas gäldenären.

Det är ej endast i fråga om upptecknande av den utanför konkurslandet befintliga egendomen, som konkursförvaltningen bör äga påkalla bistånd av myndighet i det land där egendomen finnes. Angeläget är att även det omedelbara omhändertagande av egendomen, som kan vara av nöden intill dess den kan övertagas av konkursförvaltningen, kan komma till stånd genom åtgärd av vederbörande myndighet. Särskilt angeläget är detta, när egendomen — såsom underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller krävande alltför kostsam vård — rimligen bör omedelbart försäljas. I förslaget har med hänsyn härtill öppnats möjlighet för konkursförvaltning att även i detta hänseende påkalla bistånd av judiciell myndighet i det land där egendomen finnes. Här i landet lär sådant bistånd böra lämnas i den form, att konkursdomare på ort, där egendom tillhörande det utländska konkursboet finnes, meddelar förordnande för lämplig person att omhändertaga de här i riket befintliga tillgångarna, varefter på den sålunda förordnade bör ankomma att avgöra, huruvida den i konventionsförslaget åsyftade omedelbara realisationen bör komma till stånd.

De i förslaget åsyftade åtgärderna för egendoms upptecknande, omhändertagande och, eventuellt, realiserande kunna uppenbarligen komma att medföra mer eller mindre avsevärda kostnader. Skyldighet att ersätta dessa måste naturligtvis även utan uttryckligt stadgande anses åligga konkursboet. Det kan emellertid icke skäligen fordras, att den som förordnas att vidtaga åtgärder av dylik art skall i första hand bestrida därmed förknippade utgifter. Någon möjlighet för myndighet, som meddelar förordnandet, att av omhänderhavda medel bereda den förordnade erforderligt förskott är, när det gäller svensk myndighet, icke för handen. Under sådana förhållanden har man icke kunnat undgå att, på sätt sista stycket av förevarande artikel innebär, ålägga konkursförvaltning, som hos myndighet i annat land gör framställning om åtgärd för därvarande egendoms upptecknande och förvarande, att, där myndigheten så äskar, förskjuta det belopp, som kräves.

Vad artikelns andra stycke innehåller om rätt för konkursförvaltning att utöver vad i första stycket sägs påkalla utländsk myndighets handräckning sammanhänger med den i dansk rättspraxis tillämpade principen om rättighet för konkursdomstol att även i andra fall än de i artikelns första stycke avsedda — exempelvis vid mindre brådslande försäljning av egendom — påkalla medverkan av »skifterett» inom vars område egendomen finnes, en rättighet som alltså enligt förslaget skall tillkomma även utländsk konkursförvaltning. I fråga om egendom här i landet saknar det föreslagna stadgandet all betydelse.

Det i artikelns tredje stycke upptagna medgivandet av omedelbar skriftväxling mellan konkursförvaltning i en av konventionsstaterna och myndighet i annan sådan stat påkallas av den brådskande naturen av de ärenden, varom här är fråga, och torde ej möta betänklighet. Hos oss lär genomförandet av denna bestämmelse kunna åvägabringas genom en i administrativ ordning utfärdad författning.

I fråga om upptagande av bouppteckningsed av gäldenären eller annan innehåller konventionsförslaget ej några bestämmelser. Ehuru dylik edgång är okänd i den danska, isländska och norska konkurslagstiftningen, lär, på grund av samtliga konventionsstaters anslutning till den i Haag år 1905 ingångna s. k. civilprocesskonventionen, domstolen i envar av dessa stater vara förpliktad att tillhandagå annan konventionsstats domstolar med upptagande av sådan ed, likasom ock med upptagande av den i svenska konkurslagen stadgade borgenärsed.

De bestämmelser, som 94 § av svenska konkurslagen och motsvarande paragrafer i de andra konventionsstaternas konkurslagstiftning innehålla om tvångsmedel mot gäldenären och andra, falla utanför den föreslagna art. 3. Att handräckning av denna art ej kan lämnas utländsk myndighet torde vara uppenbart.

Artikel 4.

Enligt de särskilda nordiska ländernas lagstiftning medför i vissa fall en inträffad konkurs, att en i och för sig såsom giltig betraktad rättshandling utan vidare förlorar sin verkan gentemot konkursboet.

Sålunda måste i Danmark, Island och Norge överlåtelse eller pantsättning av fast egendom, för att tryggas mot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer införas i domstolsprotokoll och fastighetsbok (»tinglysas»); och vid överlåtelse eller hypotekarisk pantsättning av fartyg utgör införande i fartygsregister en förutsättning för åtgärdens giltighet mot konkursbo. I Danmark, där enligt lag lös egendom i allmänhet kan pantsättas utan att överlämnas till borgenären, är »tinglysning» villkor för att dylik underpantsättning skall äga giltighet mot ägarens borgenärer; och detsamma gäller i Norge i de undantagsfall där underpantsättning är av lagen erkänd (i fråga om spannmål, skogseffekter och fabriksprodukter m. m.). I Finland är in-teckning i fast egendom utan vidare ogiltig, om den meddelats först under pågående konkurs och även om den tillkommit under de trettio sista dagarna före konkurs samt ej är grundad på utfästelse vid in-tecknad fordrings tillkomst eller, där fråga är om »nyttjanderätt eller annan rättighet», å avtal som ingåtts före sagda tid. Likaså skall gentemot konkursbo verkan av den in-teckning i lös egendom, som under vissa förhållanden kan äga rum enligt finsk lag, utan vidare förfalla, om konkursen inträffat inom trettio dagar från sådan in-tecknings meddelande. I Sverige gäller som bekant, enligt förordningen den 20 november 1845 i avseende på handel om lösören som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, att egendomen ej är fredad mot säljarens borgenärer, om han försattes i konkurs efter ansökning som göres innan trettio dagar förflutit

efter det upprättad köpehandling blivit kungjord i den ordning nämnda författning stadgar. Erinras må även om bestämmelserna i 15 § av förordningen om inteckning i fast egendom och 10 § av lagen om inteckning i fartyg, enligt vilka bestämmelser inteckningsansökning skall avslås, om fastighetens eller fartygets ägare före ansökningen eller samtidigt med dess ingivande försättes i konkurs.

Förevarande artikel i konventionsförslaget innebär, att i de fall då, enligt lagen i en fördragsslutande stat, beträffande rättshandling rörande viss egendom inskrivning i domstolsprotokoll, fastighetsbok eller annat offentligt register utgör förutsättning för rättshandlingens verkan gentemot konkursbo, den i förslagets art. 1 upptagna bestämmelsen om tillämpning av konkurslandets lag ej skall komma i betraktande, utan i stället tillämpas lagen i den stat, där egendom som med rättshandlingen avsågs var belägen, eller såvitt fråga är om registrerat fartyg eller luftfartyg eller lott i sådant fartyg, lagen i fartygets hemland. Ett dylikt undantag från huvudregeln synes i själva verket påkallat av förhållandena. När ett lands lagstiftning, såsom villkor för att ett rättsligt förfogande över egendom inom landet skall äga giltighet gentemot den handlandes borgenärer, kräver ett eller annat slags publikation av åtgärden, bör den omständigheten att egendomen, ehuru fortfarande befintlig inom landet eller bestående i ett där hemmahörande fartyg, råkar indragas i ett utomlands öppnat konkursförfarande, icke kunna medföra åsidosättande av dylika i kreditens och rättssäkerhetens intresse givna och inom landet såsom allmängiltiga ansedda regler.

Ett spørsmål, som i viss mån sammanhänger med det nu berörda, är det som gäller lagkonflikter i fråga om vad som i svensk lag benämnes »återvinning» till konkursbo: krav av konkursbo eller borgenär att en av gäldenären vidtagen, i och för sig giltig rättshandling skall återgå i anledning av konkursen.

Grundtanken i de särskilda konkurslagarnas bestämmelser om återvinning (»Afkræftelse», »omstötelse») är den, redan i romersk rätt framträdande, att sådana av gäldenären vidtagna förfoganden, som kommit till stånd då medkontrahenten kan antagas hava insett eller bort inse hans insolvens och förfogandets skadlighet för borgenärerna, överhuvud icke förtjäna rättsskydd utan böra på talan av konkursboet eller borgenärer gå åter. Denna tanke har emellertid i de olika lagstiftningarna genomförts på skiftande sätt. Vanligen har man vid sidan av den allmänna regeln om återgång av förfoganden sådana som de nu nämnda, givit bestämmelser, som öppnat möjlighet att, utan bevisning rörande gäldenärens och hans medkontrahents subjektiva inställning till en viss under tiden närmast före konkursen företagen rättshandling, få denna annullerad på grund av vissa yttre kriterier, och i detta senare avseende förete de särskilda konkurslagarna vissa, ej alltför obetydliga olikheter.

Huruvida nu vid en traktatmässigt genomförd tillämpning av principen om enhetligt konkursförfarande frågorna om återvinning skola vara underkastade den allmänna regeln om tillämpande av konkurslandets lag har varit föremål för olika meningar. Vid det föreliggande förslagets utarbetande har man

emellertid anslutit sig till den ståndpunkten, att återvinningsspörsmålen i allmänhet böra lyda under den i art. 1 uttryckta huvudregeln om tillämpande av konkurslandets lag. Till stöd för en dylik ståndpunkt kan åberopas fördelen av att det flertal frågor av detta slag som kan uppstå i en konkurs vinner enhetligt bedömande, ävensom den svårighet det, om konkurslandets lag ej göres till den normerande, måste på den internationella privaträttens nuvarande utvecklingsstadium möta att i vissa fall, särskilt vid obligatoriska avtal, giva företräde åt den ena eller andra av de lagar som eljest kunna ifrågakomma (svarandens, uppfyllelseortens, avtalsortens).

I vissa hänseenden synas emellertid även här vid lag undantag från den i art. 1 angivna principen vara nödvändiga.

Detta gäller i främsta rummet rättshandlingar rörande fast egendom och vad därtill hörer. Det är en i den internationella privaträtten erkänd regel, att alla frågor om äganderätt eller begränsad sakrätt till fast egendom böra bedömas efter lagen i det land där egendomen är belägen; och vad särskilt beträffar här avsedd återvinningstalan påkallas en dylik regel därav att den rättsliga möjligheten till återvinning är, hos oss och annorstädes, ställd i visst beroende av tiden för den klandrade rättshandlingens inskrivande i domstolsprotokoll och fastighetsbok i den stat där fastigheten finnes.

Ett annat undantag gäller registrerat fartyg eller luftfartyg eller lott i sådant fartyg. Den svenska konkurslagens 29 § innehåller i fråga om fartyg en särskild återvinningsbestämmelse, vilken tydligen bör komma till användning i den visserligen föga sannolika händelsen att ett svenskt fartyg ingår i en utländsk konkurs.

Vidare må erinras, att i 3 § av den svenska förordningen den 20 november 1845 angående lösöre köp förekommer en särskild bestämmelse om återvinning, som står i det samband med övriga i förordningen givna föreskrifter om förhållandet mellan köparen och säljarens konkursborgenärer, att den, i likhet med dessa föreskrifter, bör i avseende å egendom som finnes här i riket tillämpas även vid utomlands inträffande konkurs.

Ett ytterligare undantag från den i art. 1 upptagna bestämmelsen om tillämpande av konkurslandets lagstiftning föranledes av den föreskrift konkurslagen i en av konventionsstaterna, nämligen Danmark, innehåller om att först genom »tinglysning» av inträffad *konkurs* rättslig möjlighet betages konkursgäldenären att med godtroende tredje man inlåta sig på förfoganden över fast egendom i boet. De skäl, som påkalla, att lagen i den stat där en fastighet är belägen blir avgörande i fråga om verkan av att tinglysning av rättshandling rörande fastigheten försiggår eller åsidosättes, måste ock medföra uttryckligt uttalande i konventionen att det är på nämnda stats lag det kommer an, huruvida en bestämmelse om själva konkursens tinglysning skall vinna tillämpning eller icke. Lagrådet har vid sin granskning av det provisoriska konventionsförslaget gjort gällande, att enligt bestämmelse i den danska konkurslagen konkursgäldenären, så länge konkursbeslutet ej blivit offentligen kungjort i tidningar, ägde rättslig möjlighet att med godtroende tredje man inlåta sig på förfoganden över fast egendom i boet; och har lagrådet med

hänsyn härtill ansett det böra i konventionen utsägas, att även betydelsen av konkursens kungörande skulle bedömas enligt lagen i den stat, där fastigheten är belägen. I anledning härav hava de danska delegerade emellertid upplyst, att efter den år 1926 tillkomna danska tinglysningslagens ikraftträdande måste antagas att, ehuru någon formell ändring ej vidtagits i konkurslagens ifrågavarande bestämmelse, konkursens kungörande i tidningarna ej vidare har någon betydelse för frågan om giltigheten av rättshandlingar som gäldenären under konkursen ingått med tredje man. Med hänsyn härtill har den av lagrådet ifrågasatta ändringen ej vidtagits.

I nära samband med de nu berörda, i första och andra styckena av art. 4 sammanförda undantagen från regeln om konkursrättsliga frågors bedömande enligt konkurslandets lag står det i artikelns tredje stycke upptagna undantaget. Vilken verkan en inträffad konkurs skall medföra i avseende å den pant- eller förmånsrätt en borgenär före konkursen kan hava vunnit genom en för hans fordran verkställd utmätning är ett spörsmål som i de särskilda konventionsstaternas lagstiftning löses på olika sätt. Medan i svensk och finsk lag utmätningen i princip förklaras medföra förmånsrätt i inträffande konkurs, men denna förmånsrätt utan vidare bortfaller om konkursen inträffar inom viss i lagen angiven tid — i allmänhet en månad efter utmätningen — gäller enligt isländsk och norsk rätt, att utmätningssökande borgenär vinner en panträtt, som han efter gottfinnande kan realisera eller låta bestå, och som, efter företagen »tinglysning», gäller även mot konkursborgenärer. Enligt dansk rätt skall, om konkurs inträffar inom tre veckor efter företagen utmätning, denna utan vidare förfalla, medan en på något tidigare stadium förrättad utmätning under vissa förutsättningar kan bli föremål för återvinnings-talan. Att, i händelse den för vars skuld utmätningen skett råkar i konkurs i annan konventionsstat än den där förrättningen ägt rum, konkurslandets lag skulle läggas till grund för bedömande av utmätningborgenärens rätt i förhållande till konkursboet är uppenbarligen uteslutet. Frågan om denne borgenärs materiella rätt är så nära förknippad med det förfarande av offentlig myndighet, som inledes genom utmätningen, att någon annan lag än den som gäller i det land där förrättningen ägt rum ej gärna kan finna användning.

Artikel 5.

Utänför den föreslagna konventionens ram faller i det hela spörsmålet huruvida, vid tvist om förefintligheten av en påstådd panträtt eller retentionsrätt, den ena eller andra statens lag bör vinna tillämpning. Ett dylikt spörsmål — vilket kan uppkomma även oberoende av konkurs eller specialexecution — måste lösas på grundvalen av de allmänna internationellt-privaträttsliga principer, som råda i den stat där spörsmålet uppstår.

En fråga som däremot kräver svar i konventionen är den om en panthavares eller med retentionsrätt privilegierad fordringsägares möjlighet att under pågående konkurs göra sin särskilda rätt gällande, oberoende av det allmänna likvidationsförfarande som konkursen innebär.

Såframt ej någon speciell bestämmelse härom upptages i konventionen, kommer enligt art. 1 frågan om möjligheten av pant- eller retentionsrättens realiserande under konkursen att bedömas enligt konkurslandets lag, även om den egendom som är föremål för den särskilda rättigheten finnes inom någon annan konventionsstats område. Detta vore emellertid i vissa fall mindre lämpligt. Att, exempelvis, en innehavare av in-teckning i svensk fastighet skulle, om gäl-denären råkar i konkurs i Danmark, vara underkastad de i dansk lagstiftning (Lov om Rettens Pleie § 680) stadgade förutsättningar för omedelbar realisation av fastigheten synes ej vara att förorda; och uppenbart stötande vore det, om en borgenär, som äger retentionsrätt till egendom här i landet samt enligt 195 § i den svenska konkurslagen må realisera egendomen, skulle vara förhindrad att utöva denna rättighet, därför att gäl-denärens bo avträts till konkurs i annat land, vars lagstiftning, såsom fallet är med den i övriga kon-ventionsstater gällande, över huvud ej erkänner någon med retentionsrätt för-knippad befogenhet till realisation. Lämpligast synes vara att, såsom den föreslagna art. 5 innebär, frågan om rätten att uttaga fordran ur pantsatt eller med retentionsrätt innehavd egendom bedömes enligt lagen i den stat, där egendomen fanns när konkursen inträffade.

I visst sammanhang med det nu berörda spörsmålet står den i senare stycket av förevarande artikel behandlade frågan om den verkan konkursen medför i av-seende på ett före dess inträffande påbörjat utmätning förfarande. Även här-utinnan förete de särskilda konkurslagarna sinsemellan avsevärda olikheter. Medan sålunda enligt den svenska konkurslagens 24 § och motsvarande bestä-melser i den finska konkurslagen förfarandet med utmätt lös egendom i all-mänhet avstannar i följd av mellankommen konkurs, gäller i Danmark och Norge, att utmätningens borgenären under konkursen intager en panthavares ställ-ning. Att det här vid lag är exekutionslandets och ej konkurslandets lag som bör vinna tillämpning, torde ligga i öppen dag.

Artikel 6.

Spörsmålet huruvida den realisation av boets egendom, som ankommer på konkursförvaltningen, bör äga rum genom tvångsauktion, annan auktion eller underhandsförsäljning hör till de förvaltningsfrågor å vilka enligt art. 1 kon-kurslandets lag äger tillämpning. Beträffande själva förfarandet vid egen-doms försäljning — särskilt tvångsauktion — måste däremot tydligen lagen i det land där försäljningen äger rum lända till efterrättelse. Med hänsyn till avfattningen av art. 1 har det ansetts nödigt att i konventionen intaga ut-trycklig bestämmelse härom.

Artikel 7.

Beträffande allmänna förmånsrätter i konkurs innebär förevarande artikel, jämförd med andra stycket av art. 1, att, med vissa undantag, konkurslandets lag skall allena komma i betraktande. Att i fråga om dylika förmånsrätter skilja mellan tillgångarna i det ena och det andra av de länder, över vilkas

områden konkursen sträcker sina verkningar, skulle möta stora praktiska svårigheter och väsentligen minska de fördelar i avseende å samfällid förvaltning och realisation, som eljest stå att vinna genom ett enhetligt konkursförfarande. De olikheter som föreligga mellan de särskilda konventionsstaternas bestämmelser om allmän förmånsrätt äro ej heller av den betydighet, att det ur svensk synpunkt behöver väcka betänkligheter att här i riket boende borgenärer komma att i avseende å härvarande tillgångar varda underkastade ett annat lands förmånsrättsordning. Särskilt må i detta avseende framhållas, att den i 17 kap. 4 § handelsbalken stadgade förmånsrätten för arbetsanställda personer ävensom den i 10 § av samma lag medgivna förmånsrätten för omyndigs fordran hos förmyndare äro med vissa mindre avvikelser erkända även i de andra nordiska länderna.

I fråga åter om särskilda förmånsrätter torde principen om enhetligt bedömande näppeligen kunna upprätthållas. Att en borgenär, som enligt svensk lag, men ej efter lagen i främmande stat där konkursen uppstått, har förmånsrätt i visst gods — exempelvis en innehavare av förlagsinteckning i svensk egendom — skulle, i följd av att konkursen inträffat i den främmande staten, kunna gå miste om sin förmånsrätt är tydligen uteslutet; och lika litet kan det ifrågakomma, att vid konkurrens mellan två i svensk lag stadgade särskilda förmånsrätter dessas inbördes ställning skulle bedömas enligt en främmande lag.

Särskild svårighet erbjuder det fall, att vid konkurs, som omfattar egendom i två olika länder, ordningen mellan konkurrerande allmänna och särskilda förmånsrätter ej är densamma i de båda länderna. I *dansk, isländsk och norsk* lagstiftning förekommer särskild förmånsrätt uteslutande i den form, att borgenärer, som i viss egendom hava panträtt, retentionsrätt eller annan, därmed jämförlig rätt kunna, även under konkurs, ur denna egendom kräva betalning framför alla andra borgenärer. Lika gynnsamt ställda äro, som bekant, icke alla de borgenärer som i *svensk* konkurs åtnjuta särskild förmånsrätt. Obetingat företräde framför alla andra borgenärer äga allenast innehavare av handpant i lös egendom eller av sjöpanträtt. Andra med panträtt eller retentionsrätt förknippade krav — såsom de i 17 kap. 6 § handelsbalken avsedda fordringar på ränta och avgäld av fast egendom, de i 5 och 6 §§ samma kapitel omförmälda hyres- och arrendefordringar samt de i kapitlets 5 och 9 §§ upptagna fordringar med inteckningsrätt i fartyg eller fastighet — måste enligt svensk lag träda tillbaka för vissa med allmän förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § gällande fordringar, särskilt de i nämnda paragraf omförmälda krav av arbetsanställda personer och vissa andra. Även de borgenärer som ej äro panthavare — med andra ord berättigade att för sin fordrans utfående tillgodogöra sig viss egendom i vems hand den vara må — men fått sig tillagd en mot den i konkurs försatte ägaren gällande förmånsrätt i någon särskild tillgång — såsom innehavare av svensk förlagsinteckning — intaga i vår förmånsrättsordning ett senare rum än de i 17 kap. 4 § omförmälda, med allmän förmånsrätt privilegierade fordringsägarna. Den *finska* lagstiftningen ansluter sig i så måtto till den svenska, att under vissa

förhållanden förmånsrätt i allt gäldenärens gods äger företräde framför särskild förmånsrätt. Sålunda äga exempelvis arbetsanställda personer, läkare, sjuksköterskor m. fl. under vissa i lagen angivna omständigheter en allmän förmånsrätt, vilken gäller framför den med in-teckning i lösören och med utmätning av lösegendom förknippade särskilda förmånsrätt i det in-tecknade eller utmäta godset; och framför dessa särskilda förmånsrätter står även den allmänna förmånsrätt, som i regel gäller för skatt till stat, kyrka och kommun. Sätillvida föreligger emellertid en väsentlig olikhet mellan den finska och den svenska lagstiftningen, att enligt den förstnämnda ej ur in-tecknad fastighet må med förmånsrätt framför in-tecknade beloppet uttagas andra med allmän förmånsrätt gällande fordringar än löner åt dem, som för fastighetens förvaltning äro anställda i stadig tjänst hos ägaren.

I fall av här antydd olikhet mellan lagen i konkurslandet och lagstiftningen i annan konventionsstat, där konkursboet äger tillgångar, lärer knappast råda meningsskiljaktighet om att, så vitt fråga är om egendom i konkurslandet, det är dess lagstiftning som bör vara bestämmande för ordningen mellan allmän och särskild förmånsrätt. Den i förslagets art. 1 uttryckta huvudprincipen om förmånsrättsfrågors reglerande i enlighet med konkurslandets lagstiftning kan alltså i detta avseende fullt upprätthållas. Beträffande åter den i annan konventionsstat befintliga egendomen kan det ifrågasättas, huruvida icke denna stats förmånsrättsordning bör läggas till grund, vilket för Sveriges del skulle innebära, att vid konkurs, som inträffat i Danmark, Island eller Norge, förmånsrätter, som motsvara de i 17 kap. 4 § handelsbalken omnämnda, skulle i härvarande egendom äga företräde framför alla i senare paragrafer av nämnda kapitel angivna särskilda förmånsrätter.

En sådan ståndpunkt intog i själva verket det provisoriska konventionsförslaget; och de av lagrådet gjorda erinringarna mot de i nämnda förslag in- nefattade bestämmelserna om förmånsrätt rikta sig ej mot nyssnämnda princip utan endast mot detaljer i dess genomförande. Under de fortsatta förhandlingarna har emellertid från västnordiskt håll med styrka hävdats, att vid lagkonflikter av ifrågavarande art det vore konkurslandets lag som borde komma till användning. En anordning, som vid dansk, isländsk eller norsk konkurs skulle medföra att arbetsanställda personer och vissa andra med allmän förmånsrätt privilegierade borgenärer komme att i den till konkursboet hörande egendomen i Sverige erhålla företräde framför in-teckningshavare och åtskilliga andra borgenärer med särskild förmånsrätt, innebure, har man an- fört, så tillvida bristande recipocitet mellan Sverige och de västnordiska sta- terna, som den i art. 1 antagna principen om allmänna förmånsrätters regle- rande enligt konkurslandets lag komme att nästan helt och hållet åsidosättas i avseende å den svenska egendomen, medan vid svensk konkurs den svenska lagens bestämmelser om allmän förmånsrätt komme att utan in-skränkning gälla beträffande den egendom i Danmark, Island eller Norge, som återstode sedan fordran med särskild förmånsrätt utgått.

Å svensk sida har man i detta sakläge sett sig föranlåten att, för enighets

vinnande, övergå till den i det nu föreliggande förslaget innefattade regeln, att i egendom, som finnes i annan konventionsstat än konkurslandet, särskild förmånsrätt städse skall äga företräde framför de allmänna, av konkurslandets lag reglerade förmånsrätterna. En uppenbar fördel av att dessa allmänna förmånsrätter nedflyttas under alla särskilda förmånsrätter är, att vid exekutiv försäljning av den i Sverige befintliga egendomen ej behöver tagas hänsyn till de utländska lagbestämmelser, efter vilka de allmänna förmånsrätterna äro att bedöma, utan det kommer att bliva den utländska konkursförvaltningens sak att, sedan köpeskillingen dit överlämnats, tillämpa de i konkurslandet gällande bestämmelser om allmän förmånsrätt.

Från grundsatsen om allmän förmånsrätts bestämmande enligt konkurslandets lag göres i förslaget undantag i fråga om två slags fordringar: hyresfordringar och skattekrav.

Vad beträffar hyresfordran föreligger mellan de särskilda konventionsstaternas lagar den olikhet att, medan i Sverige och Finland förmånsrätten omfattar allenast sådan hyresgästens egendom som finnes i den uthyrda lägenheten, dansk, isländsk och norsk lagstiftning tillägger fordringen allmän förmånsrätt. Skulle nu vid konkurs i Sverige eller Finland inträffa, att gäldenären vore i någon av de andra konventionsstaterna skyldig hyra för där innehavd lägenhet, kunde fordringen varken hänföras till dem, som, enligt den föreslagna art. 1, skulle utgå med allmän förmånsrätt — ity att sådan ej vore av konkurslandets lag erkänd — eller, jämlikt första stycket i art. 7, få sig tillerkänd särskild förmånsrätt — då sådan vore i det främmande landets lag okänd. Hyresvärden skulle alltså, ehuru enligt båda ländernas lag förmånsberättigad, se sig försatt i de oprioriterade borgenärernas grupp. Till undvikande av ett dylikt stötande resultat av de i art. 1 och första stycket av art. 7 föreslagna reglerna har man enat sig om den i sistnämnda artikels andra stycke upptagna bestämmelsen att förmånsrätt för hyresfordran skall regleras av lagen i den stat, där den uthyrda lägenheten finnes, samt att, om enligt denna lag förmånsrätten skulle vara allmän, den likväl skall begränsas till egendom i nämnda stat men i denna egendom gälla framför andra förmånsrätter.

I fråga om skatter och andra allmänna avgifter är tydligt, att de särskilda staternas förmånsrättsregler för närvarande icke hava avseende å andra dylika avgifter än de inom varje stat pålagda. Beträffande uttagande av utländsk skatt råder inom de nordiska staterna — med undantag i viss mån för Danmark — en avgjord obenägenhet att, annorledes än efter ingångna beskattningstraktater, överhuvud skänka erkännande och rättshjälp åt krav av denna art. Vid avslutande av en konvention sådan som den nu ifrågasatta — i vars syften det ingår att lagligen fastslå konkursförvaltnings rätt att till konkurslandet indraga gäldenärens egendom i annan fördragsslutande stat — måste emellertid frågan om rättshjälp åt utländska skattekrav komma i ett något förändrat läge. Rimligen kan ej krävas, att en fördragsslutande stat skulle, för det fall att konkurs inträffar i annan konventionsstat, eftergiva sin rätt att av gäldenärens inom den förra staten befintliga tillgångar utfå där pålagd skatt. Men ur dylik synpunkt är det inga-

lunda nödvändigt att skattens erläggande göres till villkor för egendomens utförande ur landet, något som skulle väsentligen försvåra tillämpningen av den ifrågasatta konventionen. Det är tillfyllest att konkurslandet förbinder sig att bereda skatten en effektiv förmånsrätt i de tillgångar som vid konkursens inträffande funnos i den andra staten; och ur konkurslandets synpunkt kan betänklighet näppeligen uppstå mot ett åtagande att på dylikt sätt behandla en förmögenhetsmassa som, intill dess skatten erlagts i den främmande staten, kunnat där göras oåtkomlig för konkursförvaltningen.

Från dessa utgångspunkter är det som man i andra stycket av art. 7 föreslagit, att fråga, huruvida förmånsrätt äger rum för skatt, som pålagts i annan stat än konkurslandet, skall bedömas enligt lagen i den förra staten, men ej i något fall omfatta annan än därvarande egendom.

Vad angår skattefordringars plats i förmånsrättsordningen lär, i de fall då skatten njuter särskild förmånsrätt, någon anledning ej föreligga att avvika från den i artikelns första stycke upptagna regeln om tillämpande av lagen i den stat där den med förmånsrätt belastade egendomen finnes, med andra ord den stat, där skatten pålagts. För det fall åter, att den med skattefordringar förknippade förmånsrätten är allmän, har det ansetts nödigt att fordringen — för att ej löpa fara att undanträngas av krav för skatt som pålagts i konkurslandet och andra fordringar, som där äga allmän förmånsrätt — erhåller företrädesrätt framför alla sådana fordringar.

Av hänsyn till den i Finland gällande förmånsrättsordningen har det slutligen blivit nödvändigt att i fråga om skattefordrans förmånsrätt göra ett undantag från den i artikelns första stycke upptagna regeln att i avseende å egendom som finnes i annan stat än konkurslandet, särskild förmånsrätt städse gäller framför allmän. Å finsk sida har man nämligen ansett sig förhindrad att för något fall frångå den i gällande finsk lag antagna regeln, att en med allmän förmånsrätt förknippad skattefordran äger företräde framför fordran som på grund av utmätning eller s. k. lösöreinteckning njuter förmånsrätt i viss egendom.

Tänkas kan att en skattefordran, låt vara gällande med god plats i förmånsrättsordningen, icke kan utgå ur den egendom som förmånsrätten omfattar. Huruvida i sådant fall skattekravet skall kunna såsom oprioriterad fordran konkurrera i boets övriga egendom är ett spørsmål som icke bör regleras av nu förevarande konvention. Till förebyggande av varje missförstånd om att spørgsmålet faller utanför konventionsförslagets bestämmelser har en erinran härom influtit i slutet av förevarande artikel.

Artikel 8.

Flera av utkastets artiklar innehålla bestämmelser, vid vilkas tillämpande det gäller att avgöra, huruvida vissa tillgångar finnas i den stat där konkurs inträffat eller i annan stat. Sålunda uppstår redan vid början av konkurs i fördragsslutande stat frågan huruvida gäldenären äger tillgång i annan konventionsstat, i vilken händelse det i art. 2 påbjudna kungörelseförfarandet

bör komma till stånd och domstol i den senare staten vara förpliktad att efterkomma konkursförvaltningens framställning om de i art. 3 angivna åtgärder för egendoms upptecknande och bevarande. Enligt sista stycket av art. 1 kan frågan om borgenärs rätt att över huvud taga i anspråk en viss tillgång komma att bero av dess förefintlighet i det ena eller andra landet. Detsamma kan enligt art. 4, 5 och 6 bliva fallet, när det gäller att avgöra vilken lag skall vara bestämmande i fråga om inskrivnings betydelse gentemot konkursbo, borgenärs rätt att uttaga fordran ur egendom, som är pantsatt eller innehaves med retentionsrätt, samt förfarandet vid egendoms försäljning vid konkurs. Likaledes skall enligt art. 7 fråga, huruvida det ena eller andra landets lag skall tillämpas beträffande förmånsrätt i viss egendom, bero av var egendomen finnes. I fråga slutligen om den verkan en offentlig ackordsförhandling medför beträffande utmätning och utmätt egendoms försäljning kan enligt art. 15 spörsmålet om egendomens belägenhet erhålla betydelse.

Att besvara ett dylikt spörsmål om tillgångs befintlighet i det ena eller andra landet möter i allmänhet ej någon svårighet när fråga är om fysiska ting. Svårare är att avgöra i vilken stat en fordringsrätt skall, i den mening det här gäller, anses befintlig. Med hänsyn till den stora praktiska betydelsen av detta spörsmål har man funnit sig föranlåten att låta bestämmelser härom inflyta i förslaget.

Därvid har man ansett sig böra föreslå en särskild regel i fråga om fordran som grundas på handling, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen. Att, såsom förslaget innebär, fordringar av detta slag — alltså de som äro anknutna till löpande skuldebrev eller andra innehavarepapper, växlar, checkar, konossement m. fl. dylika handlingar — lokaliseras till det land där fordringshandlingen finnes torde överensstämma med här rådande uppfattning om dylika fordringars rättsliga natur. Mera omtvistlig ter sig måhända den regel som ytterligare föreslås: att fordran som ej är grundad på handling av nyssnämnda art skall anses befintlig där konkursen inträffat, d. v. s. i konkursgäldenärens domicilland. I svensk domstolspraxis möter man den uppfattningen,¹ att enligt gällande rätt specialexekution i dylik fordran må, om fordringsägaren saknar domicil här i riket, äga rum i den förpliktades hemvist och att denne alltså skall kunna förhindras att med laga verkan erlægga betalning till fordringsägaren. Huruvida från gällande rätts utgångspunkt denna uppfattning är tillräckligt grundad skall här ej undersökas, ej heller huruvida ett bärkraftigt svenskt intresse påkallar, att, i den mån en traktatmässig reglering av de internationellt-konkursrättsliga spörsmålen saknas, möjlighet beredes en utländsk konkursgäldenärs härvarande borgenärer att genom specialexekution tillgodogöra sig hans fordringar hos här boende personer eller här drivna företag. Framhållas må allenast, att, om dylik specialexekution skall få äga rum här i riket, man ur svensk synpunkt svårligen kan beklaga sig över att en i Sverige bosatt konkursgäldenärs fordringar hos utomlands boende gäldenärer undandragas konkursboet genom specialexekution i de förpliktades domicilland. I alla händelser torde, när spörsmålet upptages till behandling i samband

¹ Se rättsfall i Nytt juridiskt arkiv 1905 s. 527.

med utarbetande av en konvention, som vid konkurs i fördragsslutande stat utesluter möjligheten av specialexecution i annan sådan stat, betänklighet ej behöva föreligga mot den lösning av spörsmålet varom man vid förhandlingarna enat sig.

Den i senare stycket av förevarande artikel intagna bestämmelsen, att registrerat fartyg eller luftfartyg skall betraktas såsom befintligt i den stat där det har hemort, har ansetts påkallad av detta transportmedels särskilda natur. Ett fartyg äger, oberoende av mer eller mindre tillfälligt uppehåll inom den ena eller andra statens område eller utanför varje statsterritorium, en fast anknytning till hemlandet, som gör det naturligt, att detsamma i de hänseenden varom nu är fråga behandlas såsom där förefintligt. Beträffande förfarandet läser vid fartygs försäljande under konkurs emellertid den uppställda fiktionen ej låta sig upprätthålla, utan lagen i den stat där fartyget för tillfället finnes bör, på sätt i förslaget angives, vinna tillämpning.

Artikel 9.

I vissa främmande konkurslagar — bland andra den danska — förekomma bestämmelser om konkursbos rätt och plikt att tillträda ett av gäldenären med tredje man ingånget avtal, som från den ena eller andra kontrahentens sida ännu icke fullgjorts då konkursen inträffade. Att låta dylika bestämmelser falla inom konventionens tillämplighetsområde — med andra ord låta konkurslandets lag bliva gällande i fråga om boets ställning i nyssnämnda hänseende — har ansetts ej böra ifrågakomma. Särskilt framträder olämpligheten av en sådan anordning i fall där de rättigheter och förpliktelser ett av gäldenären ingånget avtal medför sakna varje anknytning till konkurslandet, exempelvis när gäldenären i annat land utövat rörelse och tilläventyrs arrenderat eller hyrt fastighet.

Frågor av den art det här gäller synas böra i varje fördragsslutande stat regleras efter där rådande internationellt-privaträttsliga principer.

Ehuru den föreslagna avfattningen av art. 1 knappast föranleder att nu berörda frågor skulle vara inbegripna under konventionen, har man, till förebyggande av varje missförstånd, ansett det böra uttryckligen uttalas, att de falla utanför densamma.

Artikel 10.

I den konvention om erkännande och verkställighet av domar, som den 16 mars 1932 undertecknats av delegerade för regeringarna i de fem nordiska staterna, hava från konventionens tillämplighetsområde undantagits domstolsbeslut och förlikningar rörande gäldenärs försättande i konkurs, inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs, andra på konkursdomares eller konkursdomstols prövning beroende frågor eller rättshandlings eller annan åtgärds ogiltighet på grund av inträffad konkurs.

Därest den nu ifrågasatta konventionen kommer till stånd, läser hinder ej möta att, konventionsstaterna emellan, tillerkänna verkan åt domstolsbeslut rörande vissa av dessa i den tidigare konventionen undantagna spörsmål.

Vad beträffar beslut om gäldenärs försättande i konkurs eller anordnande av offentlig ackordsförhandling innebära ock de föreslagna bestämmelserna i art. 1 och 13, att sådant beslut utan vidare erkännes och tillämpas i annan fördragsslutande stat.

Övriga på konkursdomares eller konkursdomstols prövning beroende spörsmål synas i allmänhet vara av den natur, att fråga om prövningens verkan utanför konkurslandet ej kan uppstå. Vad särskilt beträffar konkursdomstols avgörande om yrkanden om betalningsrätt i konkursen har enligt svensk, dansk, isländsk och norsk lag det erkännande eller underkännande av ett väckt fordringsanspråk som innefattas i en konkursdom ingen betydelse utanför själva konkursen; och den i Finland gällande motsatta regeln bör vid sådant förhållande tydligen ej kunna medföra, att en finsk konkursdom i främmande fördragsslutande stat erhåller den verkan som fränkännes den av därvarande konkursdomstol.

Ett av konkursdomstol i fördragsslutande stat meddelat beslut om fastställande av ackord i konkurs utgör däremot ett för framtiden bindande domstolsavgörande, som, när laga kraft åkommit detsamma, bör vinna erkännande i de övriga konventionsstaterna, varvid lärer vara likgiltigt, huruvida konkursen, på sätt för tillämpande av den föreslagna konventionens övriga bestämmelser förutsattes, omfattar egendom även utanför konkurslandet.

Ej heller i avseende å domstolsbeslut eller förlikningar om rättshandlingars ogiltighet eller återgång på grund av konkurs synes någon betänklighet föreligga att, på sätt förslaget innehåller, tillämpa de i konventionen den 16 mars 1932 innefattade reglerna om erkännande och verkställighet i annan fördragsslutande stat än den, där avgörandet kommit till stånd.

Artikel 11.

Enligt det provisoriska förslaget skulle konventionen omfatta även urarvskonkurs. Under förhandlingarnas senaste skede har emellertid från en delegations sida bestämt gjorts gällande att, med hänsyn till det samband som i de västnordiska staterna äger rum mellan konkursbehandling av dödsbo och insolvent dödsbos likviderande genom »skifteretts» försorg, konventionens tillämpande å dödsbo borde anstå till dess den konvention om dödsbo, varom förhandlingar för närvarande pågå, trädde i kraft.

Å svensk sida har man sett sig föranlåten att godtaga denna redan i lagrådets utlåtande motsedda begränsning av konventionens tillämpningsområde.

Artikel 12.

Under det senaste skedet av förhandlingarna om konventionen har, särskilt från dansk sida, påyrkats, att i konventionen skulle med konkurs likställas sådan offentlig likvidation av bank som uteslöte konkurs; och med hänsyn till den stora vikt som av de danska delegerade lagts vid detta spörsmål har man från svensk sida ansett tillräcklig anledning ej föreligga att härutinnan ställa sig avvisande.

Den offentliga likvidation varom här är fråga har, ur de synpunkter som, internationellt sett, äro av betydelse, samma innebörd som ett konkursförfarande.

Enligt § 16 i den år 1930 tillkomna *danska* lagen om banker skall en bank, när viss del av aktiekapitalet gått förlorat, inställa sina betalningar, och en betalningsinställelse skall i allmänhet medföra likvidation. Denna skall utföras av likvidatorer, som utses av handelsministern, varvid skall tillses att såväl insättare som aktieägare äro representerade och även juridisk sakkunskap är företrädd. Under likvidationen kan varken konkurs eller specialexecution ifrågakomma. Konkurslagens regler om återvinning och om förmånsrätt äga tillämpning å likvidationsboet.

I *Norge* har genom en år 1925 utfärdad lag om offentlig administration av banker införts offentlig likvidation av bank som, efter betalningsinställelse, är ställd under offentlig administration. Beslut om offentlig likvidation meddelas av finansdepartementet. Sådant beslut träder i stället för beslut om konkurs. Likvidationen utföres av en administrationsstyrelse, som utnämnes av Norges bank och står under kontroll av en »dömande kommissarie», utnämnd av regeringen. Denne kommissarie inträder i de funktioner som vid konkurs tillkommer »skifteretten», och administrationsstyrelsen träder i stället för konkursförvaltaren. Konkurslagens bestämmelser om vad som hörer till konkursbo och om återvinning tillämpas i likvidationsboet. Finansdepartementet kan besluta, att administrationen och den därmed förknippade likvidationen skola övergå till konkurs. Lagen äger tillämpning allenast å banker som vid dess utfärdande eller under de närmast följande tre åren voro satta under administration.

Artikel 13.

I envar av de nordiska staterna kan under vissa förhållanden inträffa, att en gäldenär försattes i konkurs änskönt han ej där har hemvist. I Danmark och Island är sådan konkurs tänkbar endast i fall av gäldenärens rymning ur landet, och i Norge endast i händelse gäldenären överhuvud saknar känt hemvist. I Sverige och Finland erbjuder lagstiftningen däremot, såsom i den allmänna motiveringen framhållits, större möjlighet för konkurs av nämnda art; men, enligt vad erfarenheten visar, är det även där högst sällsynt att sådan inträffar.

Enligt konventionsförslaget blir möjligheten av särkonkurs helt utesluten i händelse gäldenären redan är försatt i konkurs i sitt domicilland, men möjligt är alltjämt, att en gäldenär, medan han i domicillandet ännu själv förfogar över sitt gods, nödgas i annan fördragsslutande stat avträda sina tillgångar till konkurs.

En dylik konkurs kan icke rimligen omfatta egendom utanför konkurslandet och utgöra hinder för åvägabringande av konkurs i domicillandet. Snarare kunde det tänkas, att en längre fram där inträffande konkurs skulle medföra nedläggande av särkonkursen. Då emellertid en sådan anordning skulle medföra stora praktiska svårigheter, torde annan utväg ej återstå än att man, på sätt förevarande artikel innebär, i nämnda sällsynta undantagsfall uppger prin-

cipen om enhetlig konkurs och låter särkonkursen fortgå vid sidan av domicilkonkursen.

Synnerligen angeläget är från sådan utgångspunkt, att av varje konkursbeslut tydligt framgår, huruvida konkursen är att betrakta såsom en domicilkonkurs och alltså skall omfatta gäldenärens egendom i annan fördragsslutande stat, eller en särkonkurs, som medför verkan allenast i det land där konkursen inträffade.

Till förebyggande av varje ovisshet i nämnda hänseende har i konventionen upptagits föreskrift om att domstol skall, i de fall då den vid meddelande av konkursbeslut grundar sin behörighet på annan omständighet än gäldenärens domicil inom landet, i beslutet tydligt utmärka, att så är händelsen, en föreskrift som bereder möjlighet att i alla de fall där sådan motivering för den beslutande myndighetens behörighet saknas, betrakta konkursen såsom domicilkonkurs.

Artikel 14.

Att, såsom här föreslås, ordet »konkursförvaltning» i konventionen får inbegripa även konkursdomstol och konkursdomare påkallas av de olikheter konventionsstaternas konkurslagar förete i fråga om konkursåtgärdernas uppdelande på olika organ.

Artikel 15.

De skäl, som göra det angeläget, att sedan konkurs inträffat i en av konventionsstaterna, specialexekution ej får äga rum i annan sådan stat, påkalla att, såsom i denna artikel föreslås, i händelse av en i någon av staterna inledd offentlig ackordsförhandling utan konkurs, möjligheten av specialexekution utslutes på samma sätt som om ackordsförhandlingen vore inledd i denna senare stat. Av liknande skäl torde, medan offentlig ackordsförhandling pågår i en konventionsstat, konkursförfarande eller offentlig ackordsförhandling ej böra få inledas i annan sådan stat.

Att, såsom förevarande artikel ytterligare innebär, ett ackord, som tillkommit efter offentlig förhandling utan konkurs, gäller även i främmande konventionsstat är en naturlig följd av den i art. 10 upptagna regeln om verkan av tvångsackord i konkurs.

Artikel 16.

Det föreslagna undantaget i fråga om konkurs eller ackordsförhandling, som tillkommit på grund av en redan före konventionens ikraftträdande gjord ansökning, överensstämmer med vedertagna processrättsliga grundsatser.

De svenska lagförslagen.

Ett godkännande av den föreslagna konventionen innefattar åtagande av de svenska statsmakterna att i inre svensk rätt genomföra de i konventionen upptagna internationella rättsreglerna, i den mån de icke redan äro här i riket gällande. Ett dylikt åtagande har i vårt land hittills i allmänhet fullgjorts på det sätt att, till efterrättelse för landets innebyggare och domstolar, utfärdats lagbestämmelser av det innehåll den internationella överenskommelsen föranlett. Detta tillvägagångssätt synes böra tillämpas även i nu förevarande fall. Därvid torde, ur överskådlighetens synpunkt, vara att förorda, att i en särskild lag upptagas alla bestämmelser, som skola gälla när en i konkurs här i riket försatt gäldenär har egendom i främmande fördragsslutande stat, och i en annan lag sammanföras de av konventionen påkallade bestämmelserna om här i riket inträdande verkningar av en konkurs i annan konventionsstat. De i konventionsförslagets art. 10 upptagna stadgandena om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning rörande rättshandlings ogiltighet låta emellertid, av skäl som senare skola anföras, näppeligen inpassa sig i någondera av nämnda lagar utan torde böra erhålla formen av en fristående lag. Vad konventionsförslagets art. 13 innehåller om åliggande för domstol eller domare, som meddelar konkursbeslut, att i visst fall uttryckligen i beslutet angiva grunden för sin kompetens synes åter helst böra erhålla sin plats i själva konkurslagen och däremot svarande bestämmelse rörande beslut om offentlig ackordsförhandling böra införas i lagen om sådan förhandling.

Då de lagförslag, som i enlighet härmed uppgjorts, till sitt innehåll ansluta sig till konventionen, läser någon närmare motivering av deras särskilda bestämmelser ej erfordras. Vissa erinringar torde dock vara på sin plats.

1) Förslag till lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Det i senare stycket av konventionens art. 2 upptagna stadgandet om alla kända borgenärens underrättande om inträffad konkurs läser, med hänsyn till föreskriften i 20 § konkurslagen, icke påkalla bestämmelser i förevarande lag.

De i art. 3, första stycket, av konventionsförslaget införda bestämmelserna om domstols skyldighet att, på framställning av konkursförvaltning i främmande stat, föranstalta om bouppteckning eller vidtaga provisorisk åtgärd för egendoms bevarande eller försäljning synas, i vad de medföra rätt för svensk konkursförvaltning att i dessa avseenden påkalla handräckning av utländsk dom-

stol, ej behöva här i riket föranleda bestämmelser av allmän lags natur utan kunna genom en administrativ författning bringas till svenska konkursförvaltarens kännedom.

Vad *art. 4* innehåller om att i frågor om återvinning av fast egendom ävensom frågor om inskrivnings eller »tinglysnings» betydelse för giltigheten av förfoganden över sådan egendom skall gälla lagen i det land där fastigheten är belägen lärer ej påkalla bestämmelser i en lag rörande svensk konkurs, som omfattar egendom i annan konventionsstat. Beträffande utländsk fastighet kunna frågor av denna art ej uppkomma vid svensk domstol, och att, i fråga om en i den svenska konkursen ingående svensk fastighet, svensk lag skall tillämpas gäller oavsett konventionen. Däremot synes ej helt uteslutet, att de i *art. 4* berörda spörsmålen om den betydelse inskrivning i fartygsregister kan äga för fråga om giltighet av förfogande över fartyg eller fartygslott kunna, såvitt rör fartyg med hemort i främmande konventionsstat, uppkomma under svensk konkurs; och en bestämmelse att lagen i fartygets hemland då skall gälla synes därför knappast kunna undvaras.

Den i *art. 4* förekommande föreskriften om internationell tillämpning av bestämmelserna om »lösöreköp» — bestämmelser som gälla endast i Sverige — lärer ej böra inflyta i den av konventionen föranledda lagen om svensk konkurs. Skulle den här i riket försälda egendomen hava före konkursen flyttats till främmande konventionsstat, äger konventionen ej tillämpning, och är egendomen kvar här i riket, skall naturligen i den svenska konkursen svensk lag tillämpas.

Vad åter beträffar de i *art. 4* intagna bestämmelserna om »tinglysnings» erforderlighet för sakrättslig verkan av lös egendoms sättande till underpant, kan denna regel utan tvivel tänkas komma i tillämpning under svensk konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Island eller Norge, vadan den bör inflyta i nu förevarande lag.

De i *art. 7* berörda frågorna om fordrans uttagande med förmånsrätt i egendom, som finnes i annan fördragsslutande stat än konkurslandet, måste tydligen föranleda vissa bestämmelser i nu förevarande lagförslag. Sålunda bör där inflyta den i första stycket av nämnda artikel upptagna bestämmelsen om den främmande lagens tillämpande i fråga om förefintligheten av särskilda förmånsrätter i den utländska egendomen och det inbördes företrädet mellan sådana förmånsrätter. Konventionsförslagets härmed sammanhängande stadgande om särskilda förmånsrätters ovillkorliga företräde framför allmänna har, när det gäller svenskt konkursbos tillgångar i Danmark, Island eller Norge, ej i detta sammanhang någon betydelse, då, såsom tidigare anförts, särskilda förmånsrätter i dessa länder förekomma allenast i form av rättigheter, vilka utan vidare äga företräde framför alla slags allmänna förmånsrätter. När åter svensk konkurs omfattar egendom i Finland, blir spörsmålet om avvikelser från den allmänna finska förmånsrättsordningen aktuellt och kräver en uttrycklig föreskrift i den svenska lagen att, i tillgångar som härröra från Finland, särskild förmånsrätt skall, utan hänsyn till finsk allmän förmånsrättsordning, äga företräde framför allmän förmånsrätt.

Uti nu förevarande lagförslag måste tydligen, med anledning av de i andra stycket av konventionsförslagets art. 7 upptagna bestämmelserna om skatt, även inflyta stadgande om att, i egendom som hit indrages från någon av de främmande konventionsstaterna, skatt som i denna stat pålagts gäldenären och gäller med allmän förmånsrätt, skall utgå framför alla andra med allmän förmånsrätt förknippade fordringar, vartill, i anslutning till konventionsförslagets bestämmelser om förhållandet mellan allmän förmånsrätt för skatt och särskild förmånsrätt för annan fordran, läser böra fogas en regel, som giver vid handen att finsk lagstiftning i vad den innebär att allmän förmånsrätt för skatt äger företräde framför vissa särskilda förmånsrätter, skall tillämpas utan hinder av den eljest gällande regeln att i konkurrens mellan allmän och särskild förmånsrätt den senare äger företräde. Däremot synes det stadgande förslaget, i samband med regeln om förmånsrätt för skatt, innehåller om att i övrigt frågan om betalningsrätt för utländsk skatt faller utom konventionen ej behöva föranleda stadgande i svensk lag.

Av den motivering, som i annat sammanhang anförts till stöd för den i konventionsförslagets art. 7 förekommande bestämmelsen om förmånsrätt för hushyra, torde framgå, att jämväl denna bestämmelse bör upptagas i förevarande lagförslag.

Art. 10 kan, i vad den innebär bestämmelse om verkan av ackord i främmande konventionsstat, ej föranleda föreskrift i en lag om svensk konkurs. Ej heller läser en bestämmelse, som motsvarar den i art. 10 förekommande regeln om erkännande och verkställighet av vissa andra beslut av domstol i främmande stat, hava sin plats i en sådan lag.

Däremot synes det i konventionsförslagets *art. 13* innefattade stadgandet att utanför det av konventionen reglerade området faller konkurs, som inträffar i annat land än det där gäldenären har domicil, böra föranleda ett stadgande i förevarande lag.

2) Förslag till lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.

De i konventionsförslagets *art. 4* berörda frågorna om återvinning av fast egendom och om inskrivnings («tinglysnings») betydelse för giltigheten av ett av gäldenären beträffande sådan egendom vidtaget förfogande tillhöra svensk domstols avgörande.¹ Vid sådant förhållande lärers bliva nödvändigt att i nu förevarande lagförslag upptaga de undantag från principen om tillämpande av konkurslandets lag, som *art. 4* i berörda hänseenden innehåller.

Den i *art. 4* föreslagna regeln, att i frågor om återvinning av fartyg eller fartygslott samt ogiltighet av icke publicerade förfoganden över sådan egendom lagen i fartygets hemland skall gälla, kan under vissa förhållanden komma att tillämpas i Sverige och måste alltså ävenledes upptagas i lagen om den utländska konkursens rättsverkningar här i riket.

Även den i andra stycket av *art. 4* intagna bestämmelsen om tillämpning av »*lex rei sitæ*» vid bedömande av stadgat kungörelseförfarandes betydelse för *lösöreköps* giltighet gentemot konkursbo och för fråga om återvinningstalan beträffande rättshandling av nämnda art kan under utländsk konkurs komma att erhålla betydelse i rättegång vid svensk domstol. Det är dock endast i fråga om egendom, vilken vid rättshandlings företagande funnits här i riket och här kvarblivit till konkursens början, som denna bestämmelse lärers kunna här vinna tillämpning.

Såvitt angår den i andra stycket av *art. 4* berörda frågan om ett kungörelse- eller inskrivningsförfarandes betydelse för giltigheten av avtal om lös egendoms sättande till *underpant*, torde i en svensk lag om verkan av främmande konkurs ej böra komma i betraktande *underpant* i utländsk egendom. De främmande konventionsstaternas lagstiftning om *underpant* synes nämligen innebära, att verkan av sådan pantsättning helt upphör genom den pantsatta egendomens flyttande ur landet. Däremot torde man ej kunna undgå att i lagen införa ett stadgande som, beträffande sådan *underpantsättning* som avses i lagen den 20 juni 1924 om viss panträtt i spannmål, utmärker, att stadgade föreskrifter om införande i offentligt register skola lända till efterrättelse.

De regler konventionsförslagets *art. 7* innehåller om förmånsrätter lära under vissa förhållanden — såsom vid exekutiv försäljning här i riket av egen-

¹ Skulle dylik fråga upptagas av domstol i främmande stat — något som enligt vissa lagar ej är helt uteslutet — kan enligt *art. 10* i konventionsförslaget, jämförd med *art. 11* i konventionen om erkännande och verkställighet av nordiska domar, ett sådant avgörande ej erhålla verkan i Sverige.

dom, vari gäller panträtt — kunna erhålla tillämpning under utländsk konkurs och böra följaktligen upptagas i en lag om verkningarna av sådan konkurs. Dock synes någon anledning ej föreligga att här upptaga en bestämmelse svarande mot den som andra stycket av konventionsförslaget innehåller om att beträffande hushyra skall tillämpas lagen i det land, där fastigheten är belägen.

3) Förslag till lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar.

Tillämpningen av de i konventionsförslagets *art. 10* innefattade reglerna om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång i anledning av konkurs är icke beroende av att i konkursboet ingå tillgångar utanför konkurslandet. Då återvinningstalan vanligen skall föras där den, mot vilken sådan talan riktas, har sitt personliga forum, låter det till och med tänka sig att domen meddelats i någon konventionsstat som i övrigt står helt utanför konkursen. Härutinnan intaga dessa bestämmelser en särställning, som medför att de icke gärna kunna inpassas i någondera av de båda svenska huvudlagar, till vilkas utfärdande konventionen ger anledning. De höra däremot på det närmaste samman med den lag om erkännande av främmande nordiska domar, som är avsedd att träda i tillämpning i samband med den under sistlidne mars undertecknade konventionen. Av praktiska skäl synes det emellertid mindre lämpligt att i nuvarande sakläge söka i nyssnämnda lag inpassa ifrågavarande bestämmelser. I stället torde de böra erhålla formen av en fristående lag.

4) Förslag till lag, innefattande tillägg till konkurslagen.

När en svensk domstol eller domare vid meddelande av ett konkursbeslut grundar sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären är bosatt inom landet, innebär detta, såsom tidigare framhållits, att konkursen är av den art, att den icke kan omfatta annan egendom än den som finnes här i landet. Under sådana förhållanden är det, även bortsett från den tillämnade konventionen, önskvärt att denna begränsade verkan av beslutet tydligt framgår av dess avfattning. I det föreliggande förslaget har därför det av konventionsförslaget närmast föranledda tillägget till konkurslagen fått en med nämnda uppfattning överensstämmande mera allmän innebörd.

**5) Förslag till lag, innefattande tillägg till lagen den 13 maj 1921 om
ackordsförhandling utan konkurs.**

Av de skäl som ligga till grund för det föreslagna tillägget till konkurslagen lärer motsvarande tillägg böra införas i lagen om ackordsförhandling utan konkurs.

BILAGOR.

REVERSE

Förslag
till
Konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs.

Artikel 1.

Varder någon försatt i konkurs i fördragsslutande stat, skall konkursen omfatta jämväl gäldenärens egendom i annan fördragsslutande stat.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse de i förstnämnda stat givna lagbestämmelser om konkursens inverkan på gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärens rättigheter och skyldigheter under konkurs, om boets förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning, om ackord samt om avslutande av konkurs.

Egendom, som enligt lagen i den stat, där den finnes, överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer, skall ej ingå i konkursboet.

Artikel 2.

Inträffar i fördragsslutande stat konkurs, som omfattar egendom i annan sådan stat, bör konkursförvaltningen utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i sistnämnda stat. Konkursförvaltningen bör ock föranstalta, att i den främmande staten konkursen varder, i den mån sådant är där påbjudet, inskriven i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (tinglyst) eller i fartygsregister eller annat offentligt register.

Särskilt meddelande om konkursen bör så snart ske kan avlåtas till alla kända borgenärer i de övriga fördragsslutande staterna med undantag av dem, vilkas fordringar skola utgå oberoende av bevakning.

Artikel 3.

Domstol i fördragsslutande stat har att, på framställning av konkursförvaltning i annan sådan stat, ombesörja uppptecknande av egendom, som finnes inom landet, eller vidtagande av åtgärd för egendomens bevarande, intill dess den kan omhändertagas av konkursförvaltningen, eller för försäljning av egendom, som ej lämpligen kan bevaras.

I övrigt äger konkursförvaltning i fördragsslutande stat att, i avseende å egendom som finnes i annan sådan stat, påkalla myndighets handräckning i de fall då sådan handräckning skall lämnas konkursbo inom den staten.

Framställning, som nu är sagd, må av konkursförvaltningen göras omedelbart hos myndigheten.

Skulle i något fall så erfordras, äge myndigheten äska förskjutande av kostnad för åtgärden.

Artikel 4.

Fråga, huruvida inskrivning i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (tinglysning) utgör förutsättning för att gäldenärens före konkursen träffade förfogande över fast egendom och vad därtill hörer skall gälla emot konkursboet, så ock återvinningskrav, som angår sådan egendom, skall prövas enligt lagen i den stat, där fastigheten är belägen. Detsamma gäller fråga, huruvida konkursens inskrivning i fastighetsbok eller domstolsprotokoll är av betydelse till förhindrande av att förfogande, som gäldenären under konkursen vidtager beträffande sådan egendom, erhåller laga verkan emot konkursboet. Yppas motsvarande fråga beträffande registrerat fartyg eller lott däri, skall den bedömas enligt lagen i fartygets hemland.

Där enligt lagen i fördragsslutande stat införande i domstolsprotokoll (tinglysning) eller annat inskrivningsförfarande eller kungörande utgör förutsättning för att överlåtelse av lös egendom, som ej utgöres av registrerat fartyg eller lott däri, eller stiftande av underpant i sådan egendom skall gälla mot konkursbo, skall i fråga om giltighet eller återgång av rättshandling, som nu är nämnd, tillämpas lagen i den staten, såframt den egendom rättshandlingen avser där fanns, när konkursen inträffade.

Huru konkurs verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning, skall bedömas enligt lagen i den stat, där utmätningen ägt rum.

Artikel 5.

I fråga om rätt att uttaga fordran ur egendom, som är pantsatt eller må kvarhållas för fordran, skall tillämpas lagen i den stat, där egendomen fanns, då konkursen inträffade.

Beträffande konkursens inverkan å fortgången av utmätningförfarande gälle lagen i den stat, där utmätningen ägt rum.

Artikel 6.

Vid försäljning av egendom, som tillhör konkursboet, skall förfaras i enlighet med lagen i den stat, där egendomen finnes.

Artikel 7.

Fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns i annan fördragsslutande stat, så ock fråga om företrä-

det mellan flera särskilda förmånsrätter i samma egendom eller mellan särskild förmånsrätt och allmän förmånsrätt varde prövad enligt lagen i den stat, där egendomen fanns.

Fråga om förmånsrätt för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i annan fördragsslutande stat än den, där konkursen är anhängig, skall avgöras enligt lagen i den stat, där avgiften pålagts, och fråga om förmånsrätt för hushyra enligt lagen i den stat, där fastigheten ligger. Skall fordringen utgå med allmän förmånsrätt, omfattar denna allenast egendom i den stat, där avgiften pålagts eller fastigheten ligger, men gäller före övriga allmänna förmånsrätter. Utöver vad nu är sagt beröres ej av denna konvention frågan om rätt att i konkurs göra gällande fordran för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i annan fördragsslutande stat än den, där konkursen inträffade.

Artikel 8.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna konvention innehåller om egenoms befintlighet i viss fördragsslutande stat skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig där konkursen inträffade.

Registrerat fartyg eller luftfartyg skall, utom i fall som avses i artikel 6, anses befintligt i stat, där det har hemort.

Artikel 9.

Denna konvention äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort, då konkursen inträffade.

Artikel 10.

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning i konventionen den 16 mars 1932 skola jämväl äga tillämpning å dom eller förlikning rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång på grund av konkurs, som är anhängig i fördragsslutande stat.

Lagakraftätagande beslut, varigenom domstol i en av de fördragsslutande staterna fastställt ackord i konkurs, vare gällande jämväl i de övriga.

Vad nu är sagt äge tillämpning, evad konkursen omfattar egendom i en eller flera fördragsslutande stater.

Artikel 11.

Bestämmelserna i denna konvention skola äga tillämpning jämväl å dödsbos konkurs.

Artikel 12.

Har vid gäldenärs försättande i konkurs rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist inom landet eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, skall detta angivas i konkursbeslutet. Där så skett, äger förevarande konvention ej tillämpning å konkursen; och må denna kunna fortgå utan hinder av att konkurs sedermera inträffar i annan fördragsslutande stat.

Artikel 13.

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i fördragsslutande stat, skall vad i annan sådan stat är för motsvarande fall stadgat i fråga om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som där finnes.

Leder förhandlingen till fastställande av ackord, vare detta gällande jämväl i övriga fördragsslutande stater.

Artikel 14.

Under ordet »konkursförvaltning» inbegripes i denna konvention jämväl konkursdomstol och konkursdomare.

Artikel 15.

Har konkurs följt på ansökan, som gjorts före konventionens ikraftträdande, skall konventionen ej äga tillämpning å konkursen.

Artikel 16.

Konventionen skall ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola deponeras i danska utrikesministeriets arkiv så snart ske kan.

Konventionen träder i kraft mellan de ratificerande staterna den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det tre månader förflutit från det ratifikationshandlingarna för tre av staterna deponerats. I förhållande till stat, som sedermera ratificerat, träder konventionen i kraft den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter det tre månader förflutit från det ratifikationshandlingarna för den staten deponerades.

Envar av staterna äge i förhållande till envar av de övriga uppsäga konventionen till upphörande från och med den 1 januari eller den 1 juli, som infaller näst efter ett år sedan uppsägningen skedde.

Förslag

till

Lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har någon, som här i riket försättes i konkurs, egendom jämväl i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta sagda egendom.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse vad svensk lag innehåller om den verkan konkurs medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärs rättigheter och skyldigheter under konkurs, om konkursbos förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning, om ackord samt om avslutande av konkurs; dock skall i konkursboet ej ingå egendom, som enligt lagen i den främmande stat, där den finnes, överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer.

2 §.

Inträffar här i riket konkurs, som omfattar egendom i någon av förenämnda främmande stater, bör konkursdomaren utan dröjsmål låta i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i den främmande staten kungöra beslutet om egendomsavträde. Konkursdomaren bör ock föranstalta, att i den främmande staten konkursen varder, i den mån sådant är där påbjudet, inskriven i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (*tinglyst*) eller i fartygsregister eller annat offentligt register.

3 §.

Yppas, beträffande registrerat fartyg, som har hemort i någon av de främmande staterna, eller lott i sådant fartyg, fråga om återvinning till konkursbo eller fråga, huruvida inskrivning i fartygsregister är av betydelse för giltigheten gentemot konkursboet av gäldenärens förfogande över fartyget eller fartygslotten, lända till efterrättelse lagen i den stat, där fartyget har hemort.

4 §.

Där, i enlighet med lagen i den främmande staten, lös egendom, som ej utgöres av registrerat fartyg eller lott däri, är satt till underpant för gäld, skall, såframt egendomen, då konkursen inträffar, är kvar i den främmande staten, lända till efterrättelse vad dess lag må innehålla rörande verkan mot konkursbo därav, att inskrivning (*tinglysning*) av pantsättningen skett eller försumrats.

5 §.

Huru konkurs verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning (*utlegg*) i den främmande staten samt beträffande fortgången av där påbörjat utmätningförfarande, skall bedömas enligt den statens lag.

6 §.

Är egendom, som vid konkursens inträffande fanns i den främmande staten, pantsatt, eller må den enligt dess lag kvarhållas för fordran, skall den statens lag tillämpas i fråga om rätten att ur egendomen uttaga fordringen.

7 §.

Vid försäljning av konkursboets egendom i den främmande staten skall förfaras i enlighet med dess lag.

8 §.

Fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns i den främmande staten, så ock fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i samma egendom eller mellan särskild förmånsrätt och allmän förmånsrätt varde prövad enligt den främmande statens lag.

Fråga om förmånsrätt för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i den främmande staten, eller för hushyra för där belägen fastighet skall bedömas enligt den statens lag; dock att allmän förmånsrätt, som sålunda skall gälla, ej omfattar annan egendom än den, som finnes i den främmande staten, men gäller före övriga allmänna förmånsrätter.

9 §.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna lag innehåller om egendoms befintlighet i viss främmande stat skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig här i riket.

Registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort i den främmande staten, skall anses där befintligt, dock ej vid tillämpning av 7 §.

10 §.

Denna lag äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort då konkursen inträffade.

11 §.

Har vid gäldenärens försättande i konkurs rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, äge denna lag ej tillämpning.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall, där konkurs följt på ansökan som gjorts före lagens ikraftträdande, ej äga tillämpning å konkursen.

Förslag

till

Lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Varder någon försatt i konkurs i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta jämväl gäldenärens egendom här i riket.

I fråga om sådan egendom skola, där ej annat följer av vad här nedan stadgas, lända till efterrättelse de i den främmande staten givna lagbestämmelser om den verkan konkurs medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, om vad till konkursbo hörer och om återvinning till konkursbo, om gäldenärs rättigheter och skyldigheter under konkurs, om konkursbos förvaltning, om borgenärens betalnings- och förmånsrätt, om utdelning, om ackord samt om avslutande av konkurs; dock skall i konkursboet ej ingå egendom här i riket, som enligt svensk lag överhuvud ej må tagas i anspråk av ägarens borgenärer.

2 §.

Göres av konkursdomstol eller konkursförvaltning i stat, som i 1 § är sagd, hos konkursdomare här i riket, inom vars ämbetsområde gäldenären äger tillgångar, framställning om upptecknande av den här i riket befintliga egendomen, skall konkursdomaren förordna lämplig person att upprätta bouppteckning, vari skola upptagas gäldenärens tillgångar här i riket med angivande av värdet.

På framställning av konkursdomstol eller konkursförvaltning i den främmande staten har konkursdomaren ock att förordna lämplig person att omhändervärd gäldenärens här i riket varande egendom, intill dess den kan övertagas av konkursförvaltningen; och har den, som sålunda förordnats, jämväl att, där egendomen är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, föranstalta om försäljning av egendomen.

3 §.

Är framställning hos konkursdomare gjord om åtgärd, varom sägs i 2 §, och finner konkursdomaren, att kostnad för åtgärden bör förskjutas, äge han

att, innan beslut fattas, av den, som åtgärden påkallat, kräva förskott med belopp, som han prövar skäligt.

4 §.

Yppas fråga om återvinning till konkursboet av fast egendom här i riket eller fråga, huruvida inskrivning i domstolsprotokoll eller fastighetsbok är av betydelse för giltigheten gentemot boet av gäldenärens förfogande över sådan egendom, varde frågan prövad enligt svensk lag.

Uppkommer motsvarande fråga beträffande registrerat fartyg, som har hemort här i riket eller i någon av de främmande staterna, eller beträffande lott i sådant fartyg, lände till efterrättelse lagen i den stat, där fartyget har hemort.

5 §.

Har, vid försäljning av gäldenären tillhörig lös egendom här i riket, vilken ej utgöres av registrerat fartyg eller lott däri, denna förblivit i hans vård, eller har sådan egendom blivit, på sätt för visst fall är därom stadgat, satt till underpant för gäld, och är egendomen, när konkursen inträffar, kvar här i riket, skall svensk lag lända till efterrättelse vid bedömande av fråga, huruvida avtalets verkan mot borgenärer är beroende av att det i föreskriven ordning kungjorts eller införts i offentligt register.

6 §.

Huru konkursen verkar i fråga om beståndet av rätt, som vinnes genom utmätning här i riket, samt beträffande fortgången av här påbörjat utmättningsförfarande skall bedömas enligt svensk lag.

7 §.

Är egendom, som vid konkursens början fanns här i riket, pantsatt, eller må den enligt här gällande lag kvarhållas för fordran, skall i fråga om rätten att ur egendomen uttaga fordringen svensk lag äga tillämpning.

8 §.

Vid försäljning av konkursboets egendom här i riket skall förfaras i enlighet med svensk lag.

9 §.

Fråga, huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns här i riket, så ock fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i samma egendom eller mellan särskild förmånsrätt och allmän förmånsrätt varde prövad enligt svensk lag.

Yppas, beträffande egendom, som vid konkursens inträffande fanns här i riket, fråga om förmånsrätt för skatt eller annan allmän avgift, som här pålagts, varde frågan bedömd enligt svensk lag; dock att, där avgiften skulle utgå med förmånsrätt enligt 17 kap. 12 § handelsbalken, den skall gäldas före de fordringar, som på grund av vad i 1 § är stadgat skola njuta allmän förmånsrätt.

10 §.

Vid tillämpning av de föreskrifter denna lag innehåller om egendoms befintlighet här i riket skall konkursgäldenärs fordran, som är grundad på löpande skuldebrev eller annat fordringsbevis, vars företeende utgör villkor för rätt att utkräva fordringen, anses befintlig där handlingen finnes, men annan fordran betraktas såsom befintlig i den främmande staten.

Registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort i den främmande staten, skall anses där befintligt, dock ej vid tillämpning av 8 §.

11 §.

Denna lag äger ej tillämpning å fråga om konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal, som ej var från båda sidor fullgjort då konkursen inträffade.

12 §.

Har, i konkurs eller efter offentlig ackordsförhandling utan konkurs, ackord blivit fastställt i någon av de främmande staterna, gälle ackordet så som vore det här i riket fastställt.

13 §.

Är offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i någon av de främmande staterna, skall vad för motsvarande fall är här i riket stadgat om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som här finnes.

14 §.

Har vid gäldenärens försättande i konkurs rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist i den främmande staten eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, äge denna lag ej tillämpning.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall, där konkurs följt på ansökan som gjorts före lagens ikraftträdande, ej äga tillämpning å konkursen.

Förslag

till

Lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar.

Härigenom förordnas som följer:

Har domstol i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelat dom rörande rättshandlings ogiltighet eller återgång på grund av konkurs, som inträffat i någon av nämnda stater eller här i riket, eller har i någon av staterna förlikning i sådan fråga ingåtts inför förlikningskommission eller domstol, skola i avseende å erkännande och verkställighet av domen eller förlikningen lända till efterrättelse föreskrifterna i lagen den ... om erkännande och verkställighet av dom, som meddelats i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Vad sålunda är stadgat äger dock ej tillämpning, där av konkursbeslutet framgår, att gäldenären ej har hemvist i någon av staterna.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer men skall ej äga tillämpning å dom som givits eller förlikning som ingåtts före nämnda dag.

Förslag

till

Lag innefattande tillägg till konkurslagen.

Härigenom förordnas, att i konkurslagen skall, efter 18 §, intagas en paragraf med följande nummer och lydelse:

18 a §.

Har vid beslut om gäldenärens försättande i konkurs rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket eller, då fråga är om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte, skall detta angivas i beslutet.

Denna lag träder i kraft den

Protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 18 juni 1932.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden CHRISTIANSSON,
EDELSTAM,
STENBECK,
regeringsrådet AFZELIUS.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 27 maj 1932, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till dels konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs,

dels ock följande lagar:

1) lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge;

2) lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge;

3) lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar; samt

4) lag innefattande tillägg till konkurslagen.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av ledamoten i lagberedningen revisionssekreteraren Erik Lind.

Lagrådet yttrade:

Konventionsförslaget.

Artikel 4.

Jämlikt bestämmelse i förevarande artikel första stycket andra punkten skall enligt lagen i det land, där fastighet är belägen, avgöras, huruvida konkursens inskrivning i fastighetsbok eller domstolsprotokoll (tinglysning) är av betydelse till förhindrande av att förfogande, som gäldenären under konkursen vidtager beträffande fastigheten, erhåller laga verkan mot konkursboet. Enligt motiven föranledes denna bestämmelse av den danska konkurslagens stadgande, att först genom tinglysning av inträffad konkurs rättslig möjlighet betages konkursgäldenären att med godtroende tredje man inlåta sig på förfoganden över fast egendom i boet. Emellertid läser för sådan verkan — förutom

tinglysning — tillika erfordras, att konkursbeslutet blivit i föreskriven ordning kungjort. Då således enligt dansk lag i motsats till lagen i andra konventionsstater även själva kungörandet av konkursen äger rättsverkan i angivna hänseende, synes i detta sammanhang böra utsägas, att betydelsen såväl av konkursens kungörande som av dess inskrivning skall bedömas enligt *lex rei sitæ*.

En sådan ändring i konventionsförslaget text skulle betinga ett motsvarande tillägg i 4 § första stycket av det under 2) upptagna lagförslaget.

Vid överlåtelse eller hypotekarisk pantsättning av fartyg är enligt dansk och norsk lagstiftning inskrivning av åtgärden i fartygsregister förutsättning för dess giltighet i händelse av konkurs. Inskrivning av konkurs i fartygsregister skall ock enligt dansk rätt ske till förhindrande av förfogande över fartyget från gäldenärens sida. Med hänsyn härtill och då det ansetts lämpligt, att i fråga om återvinning av fartyg dess hemorts lag skall gälla, har bestämmelsen i förevarande artikel första stycket sista punkten upptagits i konventionsförslaget. I norsk lagstiftning stadgas emellertid, att beträffande överlåtelse och pantsättning av luftfartyg skall vad om fartyg är stadgat äga motsvarande tillämpning. Denna ståndpunkt intages ej av dansk rätt, enligt vilken underpant med bindande verkan jämväl mot konkursbo kan upplåtas i luftfartyg liksom i annan lös egendom genom tinglysning av en pantförskrivningshandling. Då sålunda enligt viss konventionsstats lagstiftning inskrivning i register skall ske rörande luftfartyg enligt samma regler som beträffande fartyg, synes fråga, varom i första stycket sägs, rörande luftfartyg böra följa samma grundsats som sådan fråga beträffande fartyg. I förevarande artikel första stycket sista punkten torde därför med registrerat fartyg böra jämnställas luftfartyg eller lott i sådant fartyg.

De i andra stycket upptagna reglerna skulle med en sådan ändring i första stycket komma att gälla beträffande lös egendom, varå bestämmelserna i första stycket ej äga tillämpning, d. v. s. regeln om underpant, skulle komma att gälla, bland annat, i fråga om luftfartyg med hemort i Danmark.

Om de ändringar, som ovan ifrågasatts beträffande förevarande artikel, vidtagas, måste därav betingade ändringar ske i 3 och 4 §§ av det under 1) samt i 4 och 5 §§ av det under 2) upptagna lagförslaget. Skulle de ifrågasatta ändringarna i artikeln ej komma till stånd, torde fullständigande av bestämmelserna i 4 § av lagförslaget under 1) böra äga rum.

Artikel 7.

Konventionsförslaget utgår därifrån, att då konkurs i en av konventionsstaterna omfattar egendom i en annan, *lex rei sitæ* skall tillämpas i avseende å särskilda förmånsrätter i sådan egendom och såsom huvudregel *lex concursus* i avseende å allmänna förmånsrätter. Svårigheter uppstå emellertid till följd därav, att såväl svensk som finsk lagstiftning känner vissa allmänna förmånsrätter, vilka äga företräde framför särskilda förmånsrätter. Sålunda åtnjutes enligt samtliga konventionsstaters inre lagstiftning förmånsrätt i större eller mindre utsträckning för sådana fordringar, som avses i 17 kap. 4 § handelsbal-

ken. Men endast enligt svensk och finsk lagstiftning äga dessa fordringar förmånsrätt med företråde framför särskilda förmånsrätter, därvid arbetares förmånsrätt till betalning för lönefordran ur fast egendom före inteckningshavare framstår såsom betydelsefullast. En sådan fordran, som åtnjuter allmän förmånsrätt enligt både *lex concursus* och *lex rei sitæ*, har — i den mån förmånsrätten enligt *lex concursus* motsvaras av förmånsrätt enligt *lex rei sitæ* — ansetts böra i förhållande till fordringar med särskild förmånsrätt åtnjuta det företråde, som tillkommer fordringen enligt *lex rei sitæ*. I förevarande artikel första stycket har därför förklarats, ej blott att fråga huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom, som vid konkursens inträffande fanns i annan konventionsstat, och fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i samma egendom skall prövas enligt lagen i den stat, där egendomen fanns vid konkursutbrottet, utan ock att nämnda lag skall gälla beträffande fråga om företrädet mellan särskild förmånsrätt i egendomen och allmän förmånsrätt. Med sistnämnda bestämmelse avses att uttala, att en fordran med allmän förmånsrätt enligt *lex concursus* icke skall äga betalningsrätt i egendomen framför en fordran med särskild förmånsrätt enligt *lex rei sitæ* i vidare mån än förstnämnda fordran enligt *lex rei sitæ* är förenad med en allmän förmånsrätt med företråde framför den särskilda förmånsrätten. Vid konkurs i Sverige skall således förmånsberättigad enligt 17 kap. 4 § handelsbalken icke äga rätt till betalning ur fast egendom i Danmark före inteckningshavare. Men vid konkurs i Danmark skall den, som har en enligt dansk lag förmånsberättigad fordran, för vilken förmånsrätt åtnjutes även jämlikt 17 kap. 4 § handelsbalken, äga företrädesrätt till betalning ur fast egendom i Sverige före inteckningshavare i enlighet med svensk lagstiftning. Detta skall gälla, vare sig sistnämnda fastighet försäljes i exekutiv ordning här i landet eller på auktion eller under hand genom den danska konkursförvaltningen.

Då efter vad förut utvecklats vid konkurs i viss stat för fordran — som äger såväl allmän förmånsrätt enligt konkurslandets lag som allmän förmånsrätt med företråde framför särskilda förmånsrätter enligt annan stats lag — betalning skall utgå ur egendom i denna stat med företrädesrätt enligt dess lag vid konkurrens med särskilda förmånsrätter, synes fordringens betalningsrätt i sådan egendom ej böra minskas i fall, då särskild förmånsrätt i egendomen ej göres gällande. Det lär böra antagas, att av den princip, som kommit till uttryck uti ifrågavarande bestämmelse, följer, att även utan konkurrens med särskild förmånsrätt sådan fordran skall utgå ur egendomen med företrädesrätt enligt *lex rei sitæ*, sålunda fordran med förmånsrätt jämlikt 17 kap. 4 § handelsbalken tillerkännas utdelning ur svensk fastighet vid konkurs i Danmark, även om fastigheten ej är intecknad, eller ur lös egendom i Sverige, t. ex. ett varulager, ett virkesupplag vid ett sågverk o. s. v., även om särskild förmånsrätt ej finnes i egendomen.

När enligt annan konventionsstats lag än konkurslandets fordran å skatt eller hushyra utgår med särskild förmånsrätt, kommer för skatt till den staten eller för hyra för fastighet i den staten den särskilda förmånsrätten att enligt bestämmelserna i första stycket gälla i egendom, som vid konkursut-

brottet fanns i nämnda stat. För det fall åter, att sådan fordran enligt lagen i den stat, där skatten pålagts eller fastigheten är belägen, är förbunden med allmän förmånsrätt, har av skäl, som närmare utvecklats i motiven, från huvudregeln — att *lex concursus* är avgörande för de allmänna förmånsrätter, som skola tillkomma konkursfordringarna — i förevarande artikel andra stycket gjorts undantag till förmån för förstnämnda lag. Fråga om förmånsrätt för skatt eller annan allmän avgift, som pålagts i annan konventionsstat än konkurslandet, skall sålunda avgöras enligt lagen i den stat, där avgiften pålagts, och fråga om förmånsrätt för hushyra enligt lagen i den stat, där fastigheten ligger. Förmånsrätten skall omfatta allenast egendom i den stat, där avgiften pålagts eller fastigheten är belägen. Jämlikt konventionsförslaget skall förmånsrätten äga företräde framför de allmänna förmånsrätterna enligt *lex concursus*. Såsom ovan framhållits skola emellertid vissa allmänna förmånsrätter enligt *lex concursus*, i den mån de motsvaras av förmånsrätter enligt *lex rei sitæ*, äga företräde i förhållande till särskilda förmånsrätter — liksom de senare inbördes — i den ordning som stadgas i *lex rei sitæ*. I förhållande till de förmånsrätter, såväl särskilda som allmänna, vilka sålunda skola utgå enligt *lex rei sitæ*, synes även nu ifrågavarande förmånsrätters företräde böra bestämmas enligt *lex rei sitæ*. Utskylder med förmånsrätt jämlikt 17 kap. 12 § handelsbalken böra utgå ur gäldenärens tillgångar i Sverige ej blott efter fordran med särskild förmånsrätt enligt svensk lagstiftning utan ock efter fordran med allmän förmånsrätt jämlikt 17 kap. 4 § handelsbalken. Lagrådet ifrågasätter därför, huruvida icke åt regeln bör givas det innehåll, att lagen i den stat, där avgiften pålagts eller fastigheten ligger, skall vara tillämplig i fråga om fordringens företräde i förhållande till andra, efter vad i första stycket sägs, med förmånsrätt enligt samma lag utgående fordringar samt att eljest förmånsrätten för fordringen skall gälla före övriga allmänna förmånsrätter.

Om förevarande artikel andra stycket erhåller det innehåll som nu ifrågasatts, påkallas därav ändring i 8 § av det under 1) och i 9 § av det under 2) upptagna lagförslaget.

Artikel 11.

Efter konventionsförslagets upprättande har, enligt vad lagrådet erfarit, inom en av de nordiska delegationerna väckts fråga om uteslutande ur konventionen av förevarande artikel. Lagrådet anser sig med anledning därav böra betona, att det för Sveriges del måste vara önskvärt att artikeln bibehålles, så att konventionens bestämmelser bliva tillämpliga även å urarvkonkurs. Skulle emellertid vid de förestående fortsatta förhandlingarna rörande konventionen en eftergift från svensk sida härutinnan finnas oundgänglig, synes densamma lämpligen böra verkställas sålunda, att konventionen genom ändring av artikeln uttryckligen förklarås icke skola äga tillämpning å dödsbos konkurs. Sker detta, böra därav betingade ändringar vidtagas såväl i art. 12 som i de under 1), 2) och 4) framlagda lagförslagen.

Artikel 12.

Enligt denna artikel skall rätten eller domaren, där konkursbeslutet grundats å annan omständighet än att gäldenären har sitt hemvist inom landet, angiva detta i beslutet, och konventionen skall i sådant fall ej äga tillämpning å konkursen. Med hemvist inom landet likställs i fråga om bolag, förening eller stiftelse, att styrelsen där har sitt säte. Detta står i full överensstämmelse med svensk lags regler för juridiska personers domicil. Men då exempelvis enligt dansk lag i fråga om aktiebolag gäller, att den ort, där bolagets affärskontor är beläget, är att anse såsom bolagets säte, synes någon ändring i artikelns avfattning lämpligen böra vidtagas. Möjligen skulle det vara tillfyllest att helt utesluta det särskilda stadgandet om bolag, förening eller stiftelse och därmed låta bestämmelsen om gäldenärens hemvist omfatta även juridiska personers domicil. Huruvida detta faller inom eller utom det land, där konkursbeslutet meddelas, får i varje särskilt fall avgöras med stöd av landets lag.

I de under 1) och 2) upptagna lagförslagen synes åter böra utsägas, i det förra förslaget, 11 §, att bolag, förening eller stiftelse skall anses hava hemvist här i riket, om styrelsen där har sitt säte, samt i det senare förslaget, 14 §, att främmande bolag, förening eller stiftelse skall anses hava hemvist i den stat, där bolaget, föreningen eller stiftelsen har sitt säte. Bestämmelse av detta innehåll torde lämpligen kunna upptagas såsom ett andra stycke i de särskilda paragraferna.

Artikel 13.

Enligt förevarande artikel skall, om offentlig ackordsförhandling utan konkurs är inledd i viss konventionsstat, vad i annan sådan stat är för motsvarande fall stadgat i fråga om utmätning och utmätt egendoms försäljning vinna tillämpning i avseende å egendom, som där finnes. Leder förhandlingen till fastställande av ackord, skall detta vara gällande jämväl i övriga konventionsstater. Har ackordsförhandling inletts i Danmark, skall således vad i 13 § av lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs är stadgat om utmätning äga tillämpning i avseende å egendom i Sverige. Emellertid kan ackordsförhandling inledas enligt svensk lagstiftning jämväl i fall, då gäldenären icke har hemvist här i riket. För sådant fall synes ej en ackordsförhandling — lika litet som en konkurs — böra äga rättsverkan i annan konventionsstat. Med hänsyn härtill lärer förevarande artikel lämpligen böra byta plats med art. 12 och torde i sistnämnda artikel bestämmelser böra upptagas jämväl rörande ackordsförhandling.

Har gäldenär försatts i konkurs i konventionsstat, där han har sitt hemvist, medför konkursen enligt bestämmelserna i art. 1 och 12 hinder mot uppkomsten av särkonkurs i annan konventionsstat. Däremot må en redan börjad särkonkurs fortgå. Det synes kunna ifrågasättas, om icke även inledande i domicillandet av offentlig ackordsförhandling utan konkurs lämpligen borde medföra hinder mot särkonkurs eller inledande av ackordsförhandling i annan

konventionsstat. En bestämmelse härom skulle främst hava den betydelsen, att inledande av ackordsförhandling i Danmark, Island eller Norge av där bosatt gäldenär skulle hindra uppkomsten av särkonkurs i Sverige eller Finland och inledande av ackordsförhandling i Sverige. Konkursansökan skulle, sedan ackordsförhandling inletts i domicillandet, allenast kunna göras i detta land och bliva föremål för prövning enligt dess lagstiftning.

I händelse vad nu erinrats skulle föranleda ändring i konventionsförslaget, måste därav betingade ändringar vidtagas i det under 2) upptagna lagförslaget samt dessutom i lagen om ackordsförhandling införas en ny paragraf, under nummer 7 a, med innehåll motsvarande den under 4) föreslagna bestämmelsen i konkurslagen.

Artikel 15.

Lika litet som den föreslagna konventionen skall äga tillämpning, om konkurs följt på ansökan, som gjorts före konventionens ikraftträdande, bör densamma tillämpas, då offentlig ackordsförhandling utan konkurs inletts före ikraftträdandet. Med hänsyn härtill synes ändring vara erforderlig såväl i förevarande artikel som i övergångsbestämmelsen till det under 2) upptagna lagförslaget.

Lagförslagen.

- 1) Förslaget till lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge.

9 §.

Lagrådet hänvisar till vad som yttras vid 10 § i det under 2) upptagna lagförslaget.

11 §.

Då vid gäldenärs försättande i konkurs rätten eller konkursdomaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, skall enligt art. 12 detta uttryckligen angivas i konkursbeslutet. Allenast om så skett skall enligt nämnda artikel den verkan av svensk konkurs i avseende å egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge, varom stadgas i detta lagförslag, vara utesluten. I berörda hänseende synes förtydligande av den i förevarande paragraf upptagna bestämmelsen böra äga rum.

- 2) Förslaget till lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark Finland, Island eller Norge.

1 §.

Av en sammanställning av art. 1 med art. 12 framgår, att om en gäldenär försättes i konkurs i konventionsstat, där han har sitt hemvist, konkursen skall

omfatta jämväl hans egendom i annan konventionsstat, dock att om han redan är i konkurs försatt i sådan stat, denna konkurs må kunna fortgå utan hinder av den senare började domicilkonkursen. Således medför domicilkonkurs hinder mot uppkomsten av särkonkurs i annan konventionsstat. Däremot är det enligt konventionsförslaget medgivet, att en redan börjad särkonkurs må fortgå. Det är helt överlämnat åt var stats lagstiftning att bestämma, huruvida en sådan särkonkurs skall nedläggas eller icke. Någon bestämmelse i detta lagförslag om nedläggande av särkonkurs här i riket, när gäldenären försättes i konkurs i annan konventionsstat där han har sitt hemvist, finnes icke. Att lagförslaget ståndpunkt är, att en tidigare särkonkurs här i riket skall fortgå, är således otvivelaktigt. Men med hänsyn till innehållet av förevarande paragraf — som helt återgiver innehållet i art. 1 — synes det kunna ifrågasättas, att i lagförslaget antingen upptages en bestämmelse om att tidigare särkonkurs skall fortgå eller ock undantag göres från den i förevarande paragraf första stycket upptagna regeln för det fall att gäldenärens egendom här i riket redan är till konkurs avträdd.

2 §.

I art. 3 stadgas, att domstol i fördragsslutande stat har att, på framställning av konkursförvaltning i annan sådan stat, ombesörja upptecknande av egendom, som finnes inom landet. I anslutning härtill föreskrives i förevarande paragraf, att dylikt upptecknande inom Sverige skall avse gäldenärens tillgångar med angivande av värdet. Enligt motiven till art. 3 har det ansetts möta svårigheter och för övrigt ej vara behöfligt att lokalisera de med vissa tillgångar förknippade skulderna. Det synes dock vara till avsevärd nytta för konkursförvaltningen att genom bouppteckningen såvitt möjligt vinna upplysning om den gäld, för vilken tillgång av ifrågavarande slag på grund av in-teckning eller eljest särskilt häftar; och de antydda svårigheterna med avseende å en sådan utvidgning av förevarande paragraf torde ej vara alltför betydande. På grund härav och då ej heller lydelsen av art. 3 kan anses innefatta något hinder häremot, hemställer lagrådet om paragrafens fullständiggande på nyss angivet sätt.

10 §.

Enligt art. 8 andra stycket skall registrerat fartyg eller luftfartyg anses i konventionens mening befintligt i den stat, där det har hemort, oavsett var det faktiskt befinner sig vid konkursens inträde. Undantag göres endast i fråga om förfarandet vid försäljning, vilket enligt art. 6 skall regleras av lagen i det land, där försäljningen äger rum. Vid stadgandets återgivande i förevarande paragraf andra stycket talas emellertid endast om fartyg, som har hemort »i den främmande staten», vilket uttryck i det sammanhang, vari det här förekommer, icke kan avse annan stat än konkurslandet. Anledning föreligger dock ej att i detta hänseende göra åtskillnad mellan fartyg hemmahörande i konkurslandet och i de övriga främmande staterna, och sådant lär ej heller vara avsett i förslaget. Det synes för övrigt ej saknas skäl att här omnämna

även fartyg med hemort i Sverige, vilket skulle kunna tjäna till ledning för svensk myndighet, exempelvis då fråga är om sådan uppteckning av här befintlig egendom, som jämlikt art. 3 påkallats av främmande konkursförvaltning. Lagrådet hemställer fördenskull, att nu ifrågavarande stycke måtte erhålla en allmännare avfattning, förslagsvis den, att registrerat fartyg eller luftfartyg, som har hemort här i riket eller i någon av de främmande staterna, skall anses befintligt i den stat, där det har hemort, dock ej vid tillämpning av 8 §.

Vad angår motsvarande stadgande i det under 1) upptagna lagförslaget, 9 § andra stycket, föreligger väl ej ovan antydda oegentlighet, i ty att uttrycket »den främmande staten» även efter ordalagen där omfattar vilken som helst av de övriga konventionsstaterna. Det synes dock av skäl jämförliga med ovan anförda vara lämpligt att låta även detta stadgande omfatta svenskt fartyg, varvid det torde kunna avfattas i överensstämmelse med den lydelse som ovan föreslagits.

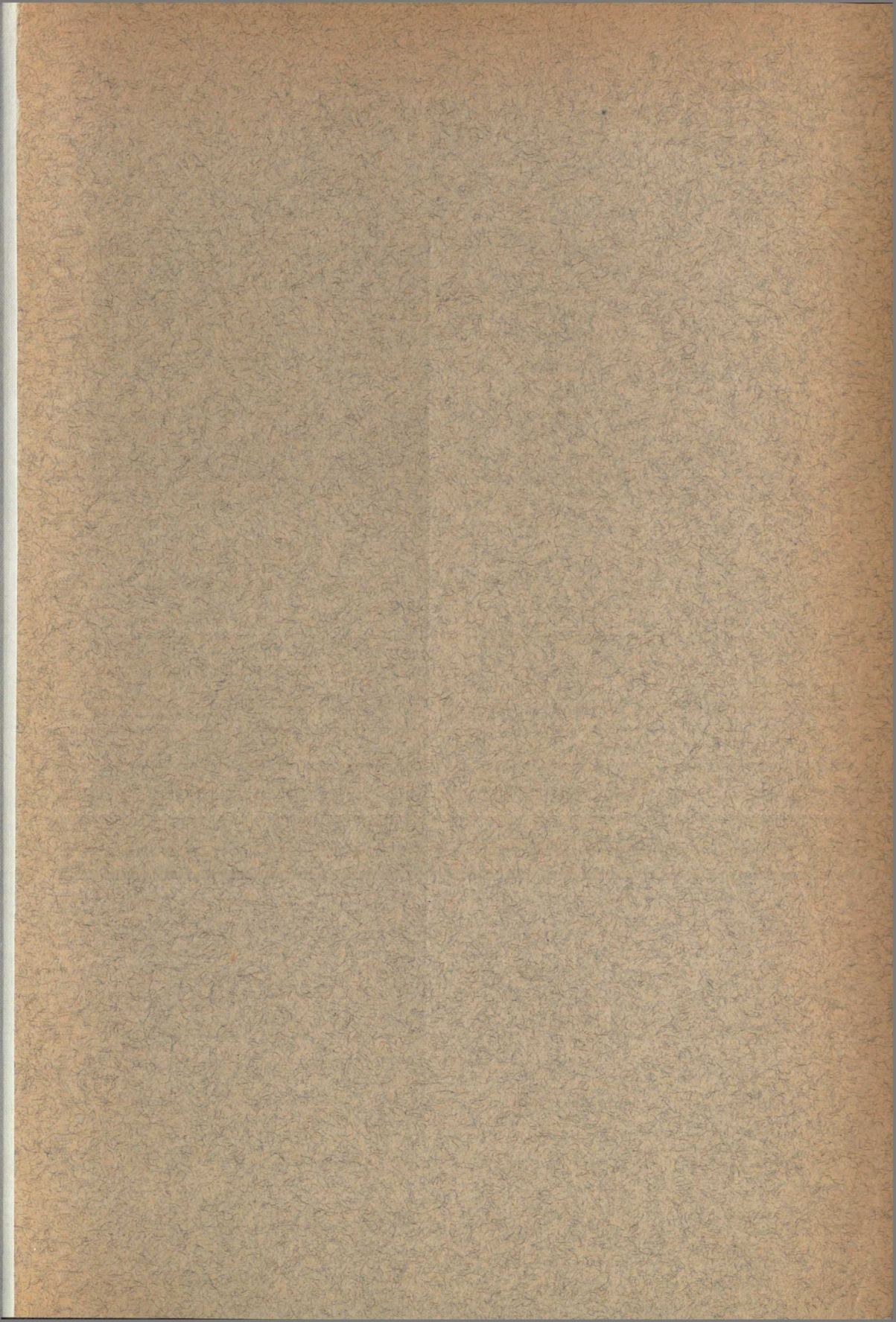
14 §.

För att en konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge, icke skall hava den verkan i avseende å gäldenärens egendom här i landet, varom stadgas i detta lagförslag, uppställs i art. 12 den förutsättningen, att i beslutet om gäldenärens försättande i konkurs uttryckligen angivits, att rätten eller domaren grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist inom landet. I berörda hänseende synes förtydligande av den i förevarande paragraf upptagna bestämmelsen — liksom av bestämmelsen i 11 § av lagförslaget under 1) — böra äga rum.

3) Förslaget till lag om erkännande och verkställighet av vissa, i anledning av konkurs meddelade utländska domar.

4) Förslaget till lag innefattande tillägg till konkurslagen.

Dessa förslag lämnas utan anmärkning.

Statens offentliga utredningar 1933

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Industri.

Kommunalförvaltning.

Handel och sjöfart.

Statens och kommunernas finansväsen.

Kommunikationsväsen.

Politi.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Socialpolitik.

Försäkringsväsen.

Hälsa- och sjukvård.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen.
Andlig odling i övrigt.

Allmänt näringsväsen.

Försvarsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Lagberedningens förslag ang. vissa internationella rättsförhållanden. 4. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge ang. konkurs, m. m. [1]